

Uspešno gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu

Nedvomno lahko nazivamo kot enega izmed največjih kulturno-umetniških dogodkov za Koroško vsakoletno gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v celovškem Mestnem gledališču. V teku nekaj let se je iz prvih prizadevanj Slovenske prosvetne zveze, da bi posredovala kulturne dobrine enega naroda narodu-sosedu, razvilo široko zasnovano kulturno sodelovanje med Koroško in LR Slovenijo, ki dosega svoj višek z medsebojnim obiskom in gostovanjem ansamblov Slovenskega narodnega gledališča na eni in celovškega Mestnega gledališča na drugi strani. Vsakokratne razprodane predstave so najbolj zgovoren dokaz, da si ljudstvo še in še želi videti in slišati kulturne stvaritve iz sosednje države, da hoče vedno bolj spoznati in spoštovati kulturo naroda-soseda ter mu ravno potem kulturnih izmenjav prožiti roko medsebojnega prijateljstva.

Tako je bilo tudi letošnje gostovanje Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane krepko potrdilo zmagoslavne vloge kulturnega sodelovanja pri razvijanju in utrjevanju prijateljskih ter dobrososedskih odnosov med državami, med narodi. Ko so bile za binkošne praznike napovedane predstave že iz zadnjih let poznanih in priljubljenih ljubljanskih umetnikov, je bilo celovško Mestno gledališče razprodano do zadnjega sedeža. Še posebno zgovoren pa je bil prisrčni sprejem, ki so ga bili gostje iz Ljubljane deležni tako od nešteti gledalcev in poslušalcev na predstavah, kakor tudi s strani uradnih zastopnikov dežele.

V nedeljo po večerni predstavi, o kateri poročamo na drugem mestu bolj obširno, je koroška deželna vlada priredila za goste iz Ljubljane slavnostni sprejem, kjer jih je v imenu dežele pozdravil deželni glavar Ferdinand Wedenig. Sprejema so se udeležili poleg vseh nastopajočih umetnikov še sekretar Sveta za znanost in kulturo LR Slovenije Vodopivec, predstavnica oddelka za sodelovanje s tujino pri Svetu za znanost in kulturo Majda Golobova, intendant SNG pisatelj Juš Kozak ter direktor ljubljanske Opere Valens Vodusek. Koroško so zastopali številni predstavniki kulturnega življenja dežele s kulturnim referentom deželne vlade dvornim svetnikom dr. Rudanom

in direktorjem Mestnega gledališča Theom Knappom na čelu. Navzoči pa so bili tudi šef urada za zvezo FLRJ v Celovcu svetnik ambasade Dušan Bravničar ter vicekonzul Tomo Zeljug, s strani koroških Slovencev pa predsednik DF dr. Franc Petek, predsednik SPZ dr. Franci Zwitter, predsednik Zveze slovenskih izseljencev Vinko Gröblacher, predsednik Zveze slovenskih zadrug Florjan Lapuš in podpredsednik dr. Mirt Zwitter ter tajnik Slovenske kmečke zveze Blaž Singer.

Deželni glavar Wedenig je v svojem nagovoru nakazal razvoj kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo ter poudaril, da to sodelovanje ne koristi le Koroški in kulturnim potrebam, marveč je tudi važnega državnopolitičnega pomena za vso Avstrijo. »Veliko ste nam prinesli z vašimi gostovanji in tudi tisto je bilo pomembno, kar smo vam prinesli mi, kajti prav na podlagi tega medsebojnega sodelovanja so se in se razvijajo čim tesnejši prijateljski in dobrososedski odnosi med obema deželama. Naj bi vaša setev dobro vzkli in rodila sadove, ki bi bili v trajno korist vam in nam, hkrati pa pomenili prispevek k mirni ureditvi v tem delu Evrope in po vsem svetu sploh.«

V istem smislu se je za pozdrave in sprejem zahvalil intendant SNG Juš Ko-

kov razumljiv vsakomur, ker prihaja iz najglobljih globin človeškega srca.«

V naslednjem koncertu združenih moških pevskih zborov SPZ je blizu 100 pevcev pod vodstvom pe-
vovodje in harmonizatorja Pavla Kernjaka dovršeno predvajalo štiri narodne in eno umetno pesem, izmed katerih sta nedvomno najbolj ugajali zadnji dve — »Je na Drave' m'gla« in pa »Slovo« — ki sta delo mladega harmonizatorja Mirota Kernjaka (ki je s svojim mehkim baritonom pel tudi solo-dele). Slehernemu poslušalcu je bilo žal le to, da je moral zbor svoj spored vsled pomanjkanja časa tako skrajšati, kajti še in še bi hoteli poslušati ubrane glasove, ki se jim je čutila močna volja dirigenta, prav tako pa tudi požrtvovalnost številnih vaj. Z dolgotrajnim aplavdiranjem so poslušalci nagradili pevce, nato pa je po kratkem odmoru dirigent Rado Simonitti dvignil taktirko za pričetek Rossinijeve opere »Seviljski brivec«.

Kakor so ljubljanski gostje s svojim umetniškim izvajanjem na dopoldanski predstavi navdušili podeželjsko publiko, tako so prišli na večernih predstavah na svoj račun predvsem celovski gledalci, ko so gledali in poslušali opero »Romeo in Julija« (nedelja zvečer) in baletne komade pod skupnim naslovom »Baletni večer« (ponedeljek zvečer). Vsi so bili enako zadovoljni ter navdušeni nad visoko kvaliteto umetnikov iz Ljubljane in že takoj je prišla do izraza želja, da bi čim prej spet prišli. To potrjuje tudi dejstvo, da sta bila tenorist Miro Brajnik in sopranistka Vilma Bukovčeva ob tej priložnosti

Prizor iz opere »Seviljski brivec«

sti povabljeni na gostovanje na Dunaj odnosno v Solnograd.

*

Po uspešno zaključenem gostovanju Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v okviru kulturne izmenjave med Koroško in LR Slovenijo lahko upravičeno trdimo, da je bil tudi ta obisk ljubljanskih umetnikov krepak korak k čim boljšemu spoznavanju med narodi-sosedi ter s tem k čim bolj tesnem prijateljskem sodelovanju med sosednjima deželama. Tega dejstva smo posebno veseli koroški Slovenci in želimo le to, da bi bili podobni obiski čim bolj pogosti.

Balkanska zveza je izvršeno dejstvo

Po petdnevem prijateljskem obisku v Grčiji se je predsednik FLRJ maršal Tito minulo nedeljo vrnil v Jugoslavijo. Potoval je s posebnim vlakom iz Soluna, kjer se je bil zadržal zadnja dva dni svojega obiska, preko obmejne postaje Djevdjelija skozi vso Makedonijo in južno Srbijo do Beograda. Vzdolž vse proge ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo in v več krajih, kjer se je vlak ustavil, tako že v obmejni Djevdjeliji, dalje v Demir Kapiji, Negotinu in Titovem Velusu se je maršal Tito pogovarjal z ljudmi ali pa je imel krajše nagovore, v katerih jim je obrazložil pomen svojega obiska v Grčiji. Nekoliko dalje časa se je zadržal v glavnem mestu Makedonije Skoplju, kjer ga je pričakalo skorajda vse prebivalstvo mesta, razen onih, ki so bili pri delu. Tudi v Skoplju je govoril množicam o svojem obisku kot močnemu prispevku k utrditvi prijateljstva med Grčijo in Jugoslavijo.

Preko Kumanova in Niša, kjer so maršalu prav tako priredili prisrčne sprejeme ob njegovem povratku v domovino, je prispel v ponedeljek v Beograd, kjer so ga na železniški postaji pričakali vsi najvišji predstavniki FLRJ, med njimi Edvard Kardelj, Moša Pijade in Aleksander Ranković, ter visoki oficirji JLA z generalnim polkovnikom Gošnjakom na čelu. Zbran je bil tudi diplomatski zbor ter številni predstavniki javnega življenja jugoslovanskega glavnega mesta.

Pred odhodom maršala Tita iz Grčije je bil objavljen uradni komuniké o njegovem obisku in zlasti o razgovorih, na katerih so sodelovali razen njega še predsednik grške vlade maršal Papagos, državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović in grški zunanji

minister Stefanopulos. V komunikéju je med drugim rečeno:

Po zamisli podpisnikov je bil trojni ankarski sporazum prvo obdobje na poti še tesnejšega in učinkovitejšega sodelovanja med njimi. V tem smislu sta se obe vladi, v popolnem soglasju s turško vlado, sporazumeli, da dopolnita trojni pakt s sklenitvijo formalne zveze, utrjujoč na ta način mir in kolektivno varnost v duhu Ustanovne listine Združenih narodov. V ta namen sta se odločili, da bo zvezo sklenil svet ministrov za zunanje zadeve na svojem prihodnjem letnem sestanku v Beogradu.

V želji, da bi še bolj razširili temelje trojnega ankarskega pakta, sta se obe vladi dalje na predlog maršala Papagosa sporazumeli o ustanovitvi trojne posvetovalne skupščine, ki bo sestavljena iz enakega števila grških, turških in jugoslovanskih poslancev in se bo sestajala izmenoma v vseh treh prestolnicah.

S tem zgodovinskim sklepom jugoslovanskih in grških državnikov, v sporazumu s turško vlado, je balkanska zveza postala izvršeno dejstvo, kakor se je izrazil grški zunanji minister Stefanopulos, ko se je razgovarjal z ministrskim predsednikom Turčije, Menderesom, ki se je te dni preko Aten vračal iz ZDA.

Med obiskom v Solunu je predsednik FLRJ povabil grški kraljevski par in predsednika vlade Papagosa na obisk v Jugoslavijo. Povabilo so sprejeli.

Zahvala Slovenske prosvetne zveze

Po uspešno zaključenem gostovanju Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v celovškem Mestnem gledališču se Slovenska prosvetna zveza iskreno zahvaljuje vsem, ki so prispevali svoj delež, da je bila prireditev v ponedeljek dopoldne vsestransko zadovoljiva. Zlasti velja zahvala pevcem in pevovodjem, Slovenskim prosvetnim društvom ter vsem ostalim, katerih sodelovanje je zagotovilo splošni uspeh predstave SPZ.

Najlepša nagrada za ves naš trud pa nam je mogočna prireditev sama, ki je ponovno potrdila kvaliteto in sloves slovenske umetnosti, hkrati pa tudi prepričljivo demonstiral našo kulturno povezanost z narodno celoto in našo voljo, da kot manjšina tvorimo živ most med narodoma-sosedoma v korist miru v tem delu sveta.

Osrednji odbor.

zak ter naglasil zdaj že tradicionalni pomen takega gostovanja.

Slovenska prosvetna zveza je tudi tokrat ob priložnosti gostovanja priredila v ponedeljek dopoldne posebno predstavo v prvi vrsti za naše podeželje. Ljubitelji slovenske kulture iz vseh predelov južne Koroške so se odzvali povabilu, zbranih pa je bilo tudi lepo število Celovčanov obeh narodnosti, ki niso hoteli zamuditi priložnosti, da vidijo in slišijo »Seviljskega brivca« v izvedbi ljubljanskega ansambla. Predstave se je udeležil tudi dvorni svetnik dr. Rudan kot uradni zastopnik deželne glavarja in deželne vlade.

Pred skoraj do zadnjega mesta zasedeno dvorano je najprej spregovoril predsednik SPZ dr. Franci Zwitter in dejal med drugim: »Dovolite, da vas vse v imenu SPZ prav iskreno pozdravim. Moj in vaš pozdrav pa velja v prvi vrsti umetnikom, ki so prišli iz kulturnega središča slovenskega naroda — iz bele Ljubljane. Njihov prihod je dokaz, da tam, kjer je prijateljsko sodelovanje, ni meja kakor ni meja za bratska srca in sorodno kri. Meje postavljajo in se zanje bojuje le tisti, ki nočejo prijateljstva in miru, ki bi radi še naprej živeli od sovražstva med narodi. Nam pa ni treba podirati mejnikov, marveč hočemo preko njih graditi most med narodoma-sosedoma v prepričanju, da bodo čimboljše odnosi med republiko Avstrijo in republiko Jugoslavijo koristili tudi in predvsem našemu koroškemu slovenskemu ljudstvu. V tem smislu pozdravljamo visoke goste kot najbolj poklicane posrednike, saj je jezik umetni-

Kmečka zbornica:

„Subvencije so samo za velike“

Pred nedavnim je bil pred graškim porotnim sodiščem obsojen 22 letni gorski kmet p. d. Odhofbauer iz Hörgasa na devet mesecev ječe, ker je 19. marca t. l. zažgal svojo domačijo. Brez dvoma bi javnost tej obsodbi ne pripisovala nobene posebne pomembnosti, če bi ne bilo to dejanje posledica obupa in izgube vere v pravico, v tisto »pravico«, ki se je dan za dnem poslužujejo desetstisoči gosposkih in drugih privatnih podjetnikov.

Vzroki, da se je obsojenec odločil za svoje strašno dejanje, so bili — na kratko povedano — naslednji:

Leta 1952 je prevzel kmetijo — vsled obilne družine in raznih nesreč močno zadolženo — v velikosti 23 ha z 8 glavami goveje živine. Kot edini pomočnik mu je na kmetiji ostal njegov 15 letni brat in je na njunih ramah slonelo vse delo na kmetiji, tudi delo v hlevu in v kuhinji. Delala sta od petih zjutraj do desetih zvečer. Poslopja so bila potrebna nujnih popravil, obresti za dolgove so rasle. Denarja pa je kmetija dajala komaj za vsakdanje potrebe. Zaradi njune pridnosti, poštenosti in vztrajnosti je oba brata spoštovala vsa občina.

V vsej tej bedi se je mlademu kmetu polomila še stara slamoreznica. Nujno je potreboval posojilo v znesku 2.500 šil., da bi kupil novo. Prosil je za posojilo pri kmečki zbornici, kjer je dobil odgovor, da »za take male stroje ni posojil« in da so »subvencije žal namenjene samo velikim«.

Že ves obupan se je še parkrat obrnil na svojo kmečko zbornico in prosil za pomoč. Toda pomoči ni dobil, pač pa vedno kopico »dobrih nasvetov«, med drugimi tudi taki-le: »Ne delajte načrtov, idite domov, spravite svoje gospodarstvo na višino in popravite streho«. Da mu vsi ti nasveti dejansko niso mogli nič pomagati, bomo lažje razumeli, če pripomnimo, da je ob propadajočih poslopih imel samo 33 šil. gotovine, pač pa 18.900 šil. dolga.

Ko navsezadnje tudi intervencija občine pri zbornici nič ni zalegla, je obupal ter — postavil gorečo svečo v slamo in odšel z bratom.

Človeška fantazija brez dvoma dopušča različno ostre sodbe nad dejanjem tega gorskega kmeta, toda vse te sodbe se razblinijo v nič nad dejstvom, da je ta

človek navzlic vsem težavam imel voljo do dela in da se je resno trudil, da obnovi svoj dom in postavi svoji bodoči družini iz ruševin novo ognjišče. On je še hotel ostati tam, od koder bežijo danes desetstisoči, da naposled večajo število brezposelnih. Če kljub svoji dokazani volji in stremljenjem spričo tako močnega obsega subvencij iz Marshallovega plana, akcije za utrditev gorskih kmetij in akcije za zopetno naselitev zapuščenih kmetij v hribovskih predelih ni našel razumevanja

ni pri svojem stanovskem zastopstvu, ki ga sovzdržuje s svojimi zborničnimi dokladami, potem bi ga sodnik ne smel soditi, pač pa bi moral soditi režimu in ljudem v pristojni kmečki zbornici — obsoditi bi moral agrarno politiko ter stranko in ljudi, ki »pomoč kmetijstvu« tako pojmujejo.

Ta »Hlapec Jernej« je zastoj iskal svojo pravico, delovni kmet pa na tem primeru spet vidi, »da je pravica ustvarjena samo za tiste, ki so jo ustvarili«.

Katastrofalne poplave v Sloveniji

V noči od minulega petka na soboto je doletela razsežni del severovzhodne Slovenije strašna nesreča. Zaradi velikih neviht nad južnim Pohorjem, ob Paki in nad celjsko kotlino so rečice Voglajna, Hudinja, Paka, Ložnica in drugi sicer neznatni potoki nenadoma narasli in prestopili bregove. Ogromne količine deroče vode so povzročile zlasti v celjskem, šoštanskem in slovenjegraškem okraju strahovite poplave, kakršnih v teh krajih ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

Povodenj je zajela in najtežje prizadela mesti Celje in Šoštanj, Vojnik, Velenje, Dobro ter mnogo drugih krajev na poplavljenem področju, ki se v Savinjski dolini začneja pri Gomilskem in Polzeli ter se razteza v smeri proti Rogaški Slatini do Šentjurga. Na vsem poplavljenem ozemlju je bila povzročena ogromna gospodarska škoda, prekinjen je bil železniški in cestni promet, povodenj pa je terjala tudi nad 20 človeških življenj.

Razbesnele vode so ponekod porušile več hiš, podirale so skednje, senike in kozolce ter odnašale s seboj živino, izruvane dreve, telefonske drogeve, pohištvo, vozove, hlode in deske. Rečica Hudinja n. pr. se je v nekaj urah spremenila v 200 metrov širok hudournik ter porušila vse mostove. Voglajna je odnesla sedem mostov in raztrgala pri Štorah 300 metrov železniške proge Celje—Maribor. Voda je povzročila ogromno škodo kmetijstvu. Ponekod sploh ni več videti, kje je bila obdelovalna zemlja. Na poplavljenem ozemlju so bili uničeni vsi nasadi in sadovnjaki.

Strašno razdejanje je napravila povodenj v Celju. Mestne ulice so bile poplavljenе nad en meter visoko, v obrobni predelih mesta pa je voda zalila hiše tudi do višine dveh metrov ter uničevala stanovanja, skladišča in zaloge trgovin ter porušila v območju mesta sedem mostov. Tudi celjska industrija je bila težko prizadeta, zlasti cinkarna, tovarna emajlirane posode in tekstilna tovarna, kjer so naplavine poškodovale stroje in druge naprave. V tovar-

nah sadnih sokov in konzerv so bile uničene vse zaloge, v celjski bolnišnici pa je voda odnesla ali uničila mnogo instrumentov, zdravil in sanitetnega materiala. Samo v mestu Celju so ocenili prizadejano škodo na preko 15 milijard dinarjev.

Težko prizadetim ljudem in krajem proži vsa Slovenija požrtvovalno pomoč. V usodni noči in naslednjega dne je bilo pri neumornem reševalnem delu zaposlenih 40 gasilskih društev s 600 gasilci. Na pomoč so pohitele ekipe Ljudske tehnike in Rdečega križa, oddelki ljudske armade, sanitetne ekipe centralnega higienskega zavoda in kliničnih bolnišnic iz Ljubljane. Politične organizacije in oblastveni organi so podvzeli vse potrebne mere in

Nemčija se uveljavlja na svetovnem tržišču

Devet let po vojni, odkar se evropske države ponovno pehajo na svojih gospodarskih področjih, vzbuja Zapadna Nemčija posebno občudovanje. Kakor vse kaže, gre v zapadnem bloku edino Nemčija smotrno korak za korakom naprej. Govorijo v zvezi s tem o francoskem in angleškem nazadovanju na svetovnih tržiščih ter proučevajo vzroke nemške gospodarske širitve. Profesor Erhart, načelnik nemškega gospodarstva, je v nekem svojem ekspoziju podal k temu pojavu naslednje pojasnilo:

»Dovolj je pogledati na zemljevid, da bi razumeli položaj, v katerem se nahaja Nemčija. Nemčija mora na prostoru med Labo in Renom hraniti 50 milijonov prebivalcev in ta država se lahko ohrani samo, če postane njeno ozemlje svetovna delavnica in če ji bo dana možnost izvažati največje količine strojev in drugega potrošnega blaga. Drugega izhoda ni.«

Dejstvo je, da se je po zlomu fašizma

S pomenik internirancem pod Ljubeljem

Tik nad Št. Ano pod Ljubeljem so nastali v času okupacije Jugoslavije postavili taborišče, v katerem so razen Jugoslovancev bili internirani tudi Francozi, Belgijci in Poljaki. Interniranci so morali v težkih okoliščinah graditi predor pod Ljubeljem. Mnogi so zaradi strašnih razmer, v katerih so živeli in delali, izgubili življenje ter so jih Nemci sežigali v posebnem krematoriju. Število uničenih žrtev ni ugotovljeno, domneva pa se, da je bilo veliko.

Zveza borcev Slovenije sedaj obnavlja ta krematorij kot zgodovinski spomenik nečloveškega nasilja, žrtvam pa bo po načrtih arhitekta prof. Borisa Kobeta postavila spomenik, ki ga bodo odkrili letos 5. avgusta.

ukrepe, da bi čimprej in čimbolj ublažili strahovite posledice poplavne katastrofe. Na kraj nesreče so se takoj podali najvidnejši politični in državni voditelji, med njimi predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko, predsednik izvršnega sveta Boris Kraigher, predsednik sveta za gospodarstvo Ivan Maček in drugi ter po posvetovanju s krajevnimi in okrajnimi oblastmi in organizacijami podvzeli vse napore za pomoč. Izvršni svet LR Slovenije je imenoval posebno komisijo z nalogo, da ugotovi nastalo škodo in ukrene vse potrebno za ponovno obratovanje poškodovanih tovarn in drugih objektov ter za ublažitev škode, ki jo je utrpelo hudo prizadeto prebivalstvo.

Nemčiji posrečilo uveljaviti se na mednarodnem tržišču kot resen tekmelec celi vrsti dežel, med katerimi sta prizadeti tudi Anglija in Francija. Zgovorne naslednje številke potrjujejo to dejstvo:

V preteklem letu je bilo nemško blago razstavljeno v 53 različnih državah in nemška zvezna vlada je v obdobju od leta 1949 do 1952 sklenila nič manj kot 125 trgovskih sporazumov. Nemčija je ponovno pridobila svoja tradicionalna tržišča v vsej Južni Ameriki, v Turčiji, v Belgiji in Nizozemski. Prodrla je v arabske države na Srednjem vzhodu, kjer uživa mnoge prednosti pred Veliko Britanijo. Razvila je obsežno trgovsko zamenjavo z Indonezijo, izločila Veliko Britanijo z njenih dolgoletnih tržišč v Južni Afriki, Indiji in Grčiji. V kratkem pa se bo povečala trgovska zamenjava tudi z državami vzhodnega bloka, zakar se pripravljajo že razne legalne trgovske zveze s Sovjetsko zvezo.

Zapadna Nemčija izvažajo predvsem tovarniško opremo, stroje, premog, koks in drugo industrijsko blago, uvažajo pa razno prehrabeno blago in surovine. V prvih povojnih letih je mučil zapadnonemško gospodarstvo stalni deficit, ki pa se je stalno manjšal ter se v zadnjem letu spremenil v velik prebitok dveh milijard 499 milijonov nemških mark. Zaradi tega naglega gospodarskega vzpona skušajo nekateri trdit, da uporabljajo Nemci v tem svojem gospodarstvu neke »vražje metode«. Toda te metode in ti gospodarski »čudeži« so samo rezultat moči nemške industrije, njene značilne organiziranosti, nizkih proizvodnih stroškov, dobre kakovosti proizvodov, striktnega držanja prevzetih obvez ter pomoči, ki jo bonnska vlada nudi izvoznikom.

Nemška zvezna republika se ne pojavlja na mednarodnem tržišču samo kot izvoznik izdelkov in polizdelkov, ampak investira svoj kapital tudi v gradnjo velikih tovarn v tujini ter začasno sodeluje tudi v podjetjih, katerim je s svojim kreditom omogočila dvig, odnosno gradnjo.

Važno vlogo je v pozitivni zapadnonemškega gospodarstva brez dvoma igrala ameriška Marshallova pomoč. Od leta 1948 do konca leta 1953 je Zapadna Nemčija prejela od Združenih držav 1.472,6 milijona dolarjev. Kljub visoki aktivnosti plačilne bilance ima Zapadna Nemčija še vedno precej težav, ker so ji precejšnji deli aktiv blokirani v raznih kliringih. Zaradi tega je Zapadna Nemčija prisiljena, da čisto administrativno prepoveduje izvoz v države s prevelikimi pasivi. Zapadnonemška trgovina je na dolarskem in šterlinskem področju pasivna. Zgoraj omenjeni prebitok 2,5 milijard mark prihaja od trgovine z državami evropske zveze izven dolarskega in šterlinskega področja. Boljše pogoje in večje možnosti bi imela Zapadna Nemčija za razvoj trgovine z državami, ki industrijsko še niso dovolj razvite, če bi se sprostila sodelovanja v evropski plačilni zvezi.

Ču En Laj

Ženevska konferenca o azijskih problemih le polževo napreduje. Kar ima sploh zabeležiti uspehov, se ne rodijo na obširnih sejah in uradnih razgovorih, marveč po večini na intimnih sestankih posameznih državljanov, ki drug drugega povabljajo na kosila, večerje in malce. Tako se srečujejo Dulles, odnosno sedaj po njegovem odhodu njegov zastopnik Bedell Smith s svojimi zapadnimi kolegi Edenom in Bidaultom ter z Molotovom ali indijskim posredovalcem Menonom, Eden in Bidault med seboj in s sovjetskim zunanjim ministrom itd.

Najbolj zanimivi pa so vedno sestanki s predstavnikom Ljudske republike Kitajske, njenim zunanjim ministrom Ču En Lajem, kot je sploh v Ženevi najbolj zanimiva njegova osebnost. Zato ne bo odveč, če si tudi mi nekoliko ogledamo kratke odlomke iz njegovega življenjepisa, ki ga je v zvezi z dejstvom, da Ču En Laj predstavlja mlado azijsko velesilo, ki prvič v zgodovini sodeluje na obširni mednarodni konferenci, več ali manj podrobno objavilo mnogo časopisov.

Značilna življenjska poteza kitajskega zunanjega ministra je v tem, da se mu njegova prehojena pot na vsakem koraku pozna. Večino svojih let je danes 56-letni prebil sredi bojev v revoluciji in vojni ali pa v podtalnem življenju. On izvira iz bogate, visokouradniške kitajske družine. Z revolucionarnim gibanjem je začel sodelovati leta 1919, ko je bil še študent v Tientsinu in že to ga je seznanilo z zapornim. Pozneje ga je oče poslal na šolanje v Pariz, da bi ga odvrnil od revolucionarnih idej, toda dosegel je obratno. V Parizu se je mladi Ču En Laj šele prav začel ukvarjati s politiko. Leta 1924 se je vrnil na Kitajsko in dve leti pozneje postal politični komisar v Čangkaškovi vojski, ki

je tedaj imela zaveznika v komunističnih silah na azijski celini.

Ko je Čangkašček prekinil zvezo s svojimi komunističnimi zavezniki, si je Ču En Laj komaj rešil življenje in je moral izginiti s površja, to se pravi, moral je iti v ilegalo. Njegovo življenje v naslednjih letih se da brez nadaljnega primerjati z vsebino kakšnega detektivskega romana. Ko je bila s silo zatrti neka vstaja v območju gornjega toka tako imenovane Rumene reke, ki jo je bil organiziral Ču En Laj, je moral pobegniti iz dežele. Šel je v Moskvo in tam približno dve leti »študiral revo-

ČU EN LAJ

lucijo», nakar se je leta 1929 spet vrnil v domačo državo. Poslala ga je nazaj Moskva s še enim tovarišem, Li Li Sanom, in oba postavila za voditelja kitajske Komunistične partije, nekako proti Mao Ce Tungu, ki je bil tiste čase v nemilosti. O tem obdobju svojega življenja Ču En Laj danes — razumljivo — ne govori rad.

Ko je Moskva začela postavljati nesmiselne in nemogoče zahteve, na primer

„Poslednji most“

Prvi avstrijski povojni film, ki je dosegel mednarodno priznanje

Dnevi mednarodnega filmskega festivala v Cannes-u ob krasni Azurni obali so minuli. Italijanski in francoski filmi so upravičeno pobirali lovorike. Japonska je pokazala, da spada med filmske velesile. Prav dobro je odrezala tudi Švedska. Razočarale so pa ZDA in SZ.

Prvič po vojni je opozoril nase tudi avstrijski film. Končno so se namreč lotili Avstriji v filmu problema iz življenja. Prav življenjska vsebina pa je tisto, kar daje filmu pečat umetnosti ter ga razlikuje od revije lepih žensk in menažerije raznih gizdalinov.

Avstrijski filmski produkciji je prinesel uspeh film „Poslednji most“. Življenje je pisalo scenarij te umetnine in to brez olepšave, ki se zdi mnogim tako prijetna. Mojsirska režija Helmuta Käutnerja ter veličastna igra Marie Schell, ki ni več igrala, ampak živela junakinjo filma, so glavni faktorji njegovega uspeha.

„Poslednji most“ je bil posnet v Jugoslaviji v zgodovinskih krajih, znanih iz partizanskih borb. Snemalna ekipa in igralci so živeli v šotorih v tej gorski pokrajini, ki je revna, a bogata naravnost krasot. Trda je zemlja s svojim ljudstvom. Med skalami skromna paša za ovčice in nič več. Majhni vijugasti potoki, ki se spremenijo v divje gorske reke z nešteti brzicami — med njimi mnogo opevana Neretva ob Mostarju, značilnem mestecu v Bosni.

Vojna je prišla v deželo, z njo kruti zatralci, italijanska in nemška vojska. Jugoslovanska vojska je bila kmalu premagana — bivši voditelji izdajalci so jo zapustili — volja borbe pa je ostala v mnogih in ljudstvo je mislilo na upor za svobodo. Gora je oživela in melodija ljudske pesmi, obogatena z borbeno vsebino, je prevzela majhna mesteca in naselja. To je bilo leta 1943, ko po kapitulaciji Italije zasedejo Nemci te kraje. Bielo jezero — nekdanji samostan postane nemška bolnišnica. Tukaj slušbuje kot bolniška sestra nemška zdravnica Helga. Sreča se z nemškim narednikom Martinom in med njima vzplami ljubezen. Martin odide kakor vsi v negotovost, Helga pa odvedejo partizani, ker potrebujejo nujno pomoči. Kot Nemka sprva noče pomagati — skuša celo večkrat ubežati. Življenje pa spreminja človeka in tako postane tudi Helga zvest pomočnik partizanskih ranjencev in bolnikov. Partizan Boro, njen stalni spremljevalec in tolače, se ji skrbno posveti, jo skuša doumeti v njenih dvomih — a pokaže ji tudi vso bol in trpljenje svojega naroda in smisel ter pravičnost njegove borbe. Ob korakanju mimo grobov nemških vojakov govori Boro: „Vi imate označene vaše grobove, naš grob pa je cela naša zemlja — vaš grob in naš grob“.

Prisrčni so sprejemi borcev — partizanov v vasicah in mestih. Ljudstvo sprejema borce z odprtimi rokami ter z njimi deli zadnji grižljaj. Tudi Helgo sprejmejo kot svojo. Neka stara mamica ji podari čevlje svojega padlega vnuka: — „naj Te varujejo“, to so globoke besede stare žene. Helga počasi razume to neskončno dobro ljudstvo in živi samo še z voljo, da pomaga. Druga žena med partizani je partizanka Milica. Prej študentka germanistike, sedaj pogumna borka. Hitela je v boj, da pomaga svojim proti premočnemu sovražniku. Veselje ne najde konca, ko pridejo pogumni borci v neko vasico. Šele vest, da je napadel tifus sosednji edinico, ki je brez zdravlja in zdravnika, spravi brigado naprej. Treba je pomagati borcem — brigada jih gre torej naproti. Ob koncu moči se srečajo na mostu de-

roče Neretve. Medtem napadejo Nemci — most pokončajo — hrabri borci pa tvorijo živ most ter tako spravijo bolnike čez reko. V borbi z Nemci ujamejo partizani nemškega poročnika — ranjen je a noče pomoči od svoje rojakinje Helge. S psovko „Verrätersau“ jo odpravi; ko pade v nezavest, mu pa kljub temu pomaga. On zbeži, Helga pa ostane, ona pomaga bolnikom. V edinici zmanjka medikamentov. Dobijo pa sporočilo, da so zavezniki spustili s padalom zdravila. Kdo naj bi odšel

v bližnje mestece, kjer so skrita? Odločitev pade na Milico in Helgo. Preoblečeni v muslimanke se odpravita na pot. Toda medtem so tudi Nemci zasedli mesto, ki je razvalina. Helga zagleda med Nemci njenega Martina, hoče oditi ter tudi zbeži. V begu podre na tla majhnega jokajočega otroka, ki je menda edini preostal grozote naselja, kakor pričajo požgani domovi. Samo nekaj korakov bi bilo, ampak usoda majhnega neboljčenke jo je premagala. Milica jo dohiti in skupaj hitita naprej. Srečni

Uspešno gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu ROMEO IN JULIJA

Doživeli smo izraz čiste, moderne klasike. Stara, klasična snov velikega Angleža Viljema Shakespear-ja, ki si je osvojila v stoletjih ves kulturni svet, je našla, kakor številna njegova dramska dela, tudi operno obdelavo. Znani švicarski skladatelj Henrik Sutermeister, ki je poznan tudi po svojih operah „Carobni otok“, „Niobe“ i. dr., je dal tej klasični mojstrovini tudi muzikalno interpretacijo, ki se odlikuje po svoji naslonitvi na novodobno moderno.

Za poslušalce ni toliko važen podroben potek dogodkov odrske igre, kakor globoka vsebina dejanja tragedije, ki črpa iz tisočletja stare izkušnje človeškega spoznanja. Hrepence in strasti življenja prevevajo ta z neko tajno skrivnostjo — kakor je pač že značilnost Shakespearjeve umetnosti — obdana dejanja na odru in iščejo izhoda iz težke more usodnega naključja, ki trdo drži svoje izbranice v nezlomljivih oklepih. Stanovitnost srca in plemenitost značaja v borbi za neminljive lepe ideale najdeti v svoji boleštni odpovedi, ki zaključuje to klasično žaloigro, cilj in izpolnitev, ki presega nujno tudi okvir človeškega življenja.

Baletni večeri so v Celovcu redkost in zato še posebno privlačni. Zato ni čuda, da je bilo celovsko gledališče za baletni večer, ki ga je dala ljubljanska Opera na binkoštni ponedeljek zvečer, popolnoma razprodano. Balet ljubljanske Opere je v Celovcu dal svoje uspehe že z odličnimi predstavami Ohridske legende in Vraga na vasi, tokrat pa je pokazal v treh manjših baletih h glasbi Delibesa, Kogana Semenova in Gotovca s fantazijo in znanjem, umetnostnim čutom in virtuozičeto visoko raven, ki jo trenutno ima.

Baletni večer je bil res ogledanja vreden. Pokazal je pisanost in duha. Umetnostna ubranost je bila v izrazni igri gibljajočih se teles, v veličastni resnosti in krilati razposajenosti, v stiliziranih plesih in v elementarni divji plesni umetnosti.

Posrečeni večer je pričel s klasičnim baletom Coppelia, ki nam razodeva čar in eleganco glasbe in stila Lea Delibesa. V odlični koreografiji svetovno znanih baletnih mojstrov Pine in Pia Mlakarja so pokazali baletni zbor in solisti, še prav posebno njim na čelu mlada nadarjena Veronika Mlakarjeva svojo virtuozičeto v umetnosti breztežnega plavanja, vrtnčastih obračev in plesa po konicah prstov. V resnici, če Veronika Mlakarjeva, ta lična plesalka, predstavlja Svanildo, trpko sladko, pomoč iskajočo in potem ob spoznanju Coppelije kot lutke prekipevajočo od sre-

Slikovita glasba, polna globokega občutja od najtanjših odtenkov do najtežjih akordov, ki jo je izvajal izborni orkester Opere SNG pod mojstrskim vodstvom skladatelja in dirigenta ljubljanske Opere Sama Hubada, je dala vsemu mogočemu doživljaju tisto čudovito ozadje, ki pričara neizbrisne podobe našim notranjim nevidnim očem, pred katerimi vstaja v intuitivni slutnji fantazije šele spoznanje o veličini dogodka. Redko imamo priložnost poslušati tako izbrane zvoke.

V melanholični, od neizpolnjenega hrepenceja mučeni Juliji smo spoznali spet prekrasni sopran ljubljanske Opere — Vilmo Bukovčev, ki nam je ostala v nepozabnem spominu še iz lanskoletnega gostovanja „Rusalka“ in „Gorenjskega slavčka“. Pa tudi Miro Brajnik kot idealni Romeo nam je že znan in je njegovi polni in obvladani tenor sprejela publika z enakim navdušenjem, kakor lani v „Rusalki“. Vse v vsem, izbran ansambl, ki je zadivil tako po sposobnosti posameznih pevčev in pevcev, med katerimi se je nahajalo mnogo prvih solistov ljubljanske Opere, kakor tudi po svoji do zadnje skrajnosti izvežbani soigri vseh nastopajočih, ki je dala predstavi tudi tisto brezhibno monolitnost, ki ne pozna vrzeli.

„BALETNI VEČER“

če, s prisrčno ljubkostjo in brezhibno izvršenostjo, se vzdigne orkan navdušenja: publika na koncu noče verjeti, da je začaranosti že konec. Še nikdar ji morda ni bila pripovedovana pravljica v tako lepi obliki.

Cisto v drugi sferi je bil drugi balet večera — Amazonke. V preprosti dekoraciji, v temi in luči inscenacije, v plastični igri glavnih plesalcev in v orkestru, ki ga je jasno in odločno vodil dirigent večera Samo Hubad, je prišla do izraza vsa sila tega baleta mlade francoske umetnice Janine Charrat, ki nas vodi v fantazijo mitosa o Amazonkah, ki v boju s svobodnimi divjimi konji podležejo in ostanejo mrtve na bojišču.

Užitka polni večer je zaključil Gotovčev balet Simfonično kolo, ki je gledalce povedel v bogati svet jugoslovanske folklore. Koloplesi so se razvijali v elementarnih ritmih in izražali hkrati primitivno neugnanost in polnost življenja.

Ni mogoče tajiti — to je balet ljubljanske Opere ponovno dokazal: muza baleta je slovanska. Ta skoraj instinktivna gotovost, kako je treba balet pripraviti, ta skoraj nepopisljiva in neverjetna gibčnost teles, ta množina izvrstnih plesalcev! V resnici take umetnosti se človek nikdar ne more naveličati, če se prikazuje v taki magični popolnosti. Ljubljanska Opera je na svoj balet lahko ponosna.

dospeta k skritim medikamentom in k ranjenemu angleškemu padalcu. Angleški vojak, nemška zdravnica in jugoslovanska partizanka se najdejo vsi z istim globoko človeškim ciljem, namreč pomagati človeštvu. Nemci in domači izdajalci — ustaši tudi Milico in Helgo odženejo na delo. Milica dovoli Helgi, da se povrne med svoje. Nekaj trenutkov in Milica beži k partizanom, a pade smrtno zadeta. Helga zakriči od bolečin ob nesreči in vidi partizane brez vsake pomoči. Hitro se odloči, treba je njene pomoči. Partizani napadejo, Nemci odgovorijo, sama reka in most — to je „poslednji most“ — jih loči. Helgo iznenadi v skrivališču Martin in ji očita izdajstvo, ko se hoče vrniti med „bandite“, kakor jih on imenuje. Ona ga premaga in gre z odgovorom, da se bo vrnila, nazaj k partizanom. Ko gre čez most, se začne hud boj. Partizani in Nemci zagledajo Helgo in ogenj mitraljezov utihne na obeh straneh. Helga odda Borotu medikamente ter mu odgovori zadnjič v pozdrav: „do vidjenja“. Zadnjikrat koraka po mostu — samo do sredine, tam se zgrudi od krogle, ki je pomotoma prekinila zatišje neznano od kod.

To je veličastna moč žene, ki ni vedela več, kakor sama pravi, „kam spada“, a je vedela, da je njena dolžnost „pomagati“. Premagala je sovraštvo ter se povzdignila v človeka, ki ne pozna prijateljev in sovražnikov, ampak samo še „pomoči potrebne ljudi“.

Zelo dobro se prilega filmu glasba po motivih jugoslovanskih narodnih pesmi. Saj je bila ravno pesem tista, ki je dajala ljudstvu moč in upanje.

Igralka Maria Schell je zasluženo prejela za mojstrsko podano vlogo veliko nagrado festivala v Cannesu. Cannes je nagradil letos samo eno igralko in z vso pravico je bila to Maria Schell, ki je pokazala, da je res umetnica v pravem smislu. Prav nič ne moti nemškega gledalca domači jezik partizanov, marveč več film še bolj z resničnim dogajanjem. Poudariti je treba, da so Avstrijci lepo pokazali v filmu tudi sodelovanje jugoslovanskega režiserja Gustava Gavrina ter igralcev Janeza Vrhovca, Zvonkote Zongula in Pavleta Minčiča. Dunaj je „Poslednji most“ z navdušenjem sprejel, vstopnice za največjo kinodvorano so že v predprodaji razprodane, čeprav igra film že peti teden.

Upajmo, da bo tudi Koroška tako navdušena, kajti njej bi bil posebno potreben duh te umetnine, ki je udarec proti mizeriji partizanskega spomenika in blatenju veličastne partizanske borbe.

Film je bil predlagan kot najboljši film za zblíževanje narodov za podelitev „Zlate lovorike“, ki mu brez dvoma tudi pripada. Koroški Slovenci samo z veseljem pozdravljamo taka prizadevanja in naj ne bo med nami nobenega, posebno med mladino, ki bi zamudil videti to filmsko mojstrovino, ko pride na Koroško, kajti postala nam bo nepozabna.

Glavna igralka Maria Schell je rojena Dunajčanka, ki živi sedaj v Švici. Prav rada pa pride tudi k nam na Koroško, ki se ji je zelo priljubila in kjer ima nekeje v samotni svoji vilo. Ko se je pogovarjala s slovenskimi novinarji v Jugoslaviji, jih je opozorila, da tudi na Koroškem govorijo ljudje slovensko — morda jo kdaj srečamo celo kje v naših krajih.

Opozorilo uredništva.

Kakor smo izvedeli, bo prišel film „Poslednji most“ v doglednem času tudi na Koroško. Naročnikom in bralcem „Slov. vestnika“ že sedaj priporočamo, da ne zamudijo te priložnosti in si ga ogledajo in da opozorijo nanj tudi svoje znance. Čas in kraj predvajanja bomo še pravočasno objavili.

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Pridevnik Delitev

Pridevniki imajo ime od tod, ker se pridevajo samostalnikom. Naznanjajo, kakšen je samostalnik (bistra voda, marljivi učenci, delovno ljudstvo), čigav je (sosedov sin, sestrina knjiga, Prešernove pesmi), kateri ali katere vrste je (šolski vrt, lanski sneg, mestna hiša). Pridevniki so torej kakovostni, svojilni in vrstni.

V stavku nam rabi pridevnik zdaj kot prilastek (bistra voda veselo šumlja), zdaj kot povedno določilo (voda je bistra). Govorimo torej o prilastni in povedni rabi pridevnika.

Pridevnik se ujema s svojim samostalnikom v spolu, sklonu in številu: V temni noči so prišli do samotnega otoka. Okno je odprto. Slovenske besede nismo zatajili, naj so jo še tako preganjali besni zavojevalci. — Pri pridevniku ločimo torej tri spole (moški, ženski in srednji spol), tri števila (ednino, dvojino in množino) ter šest sklonov.

Oblika

1. Kmet je priden ali len. Pridni dela, leni pohajkuje. — V teh dveh stavkih stoje vsi pridevniki v istem sklonu, številu in spolu (v imenovalniku ednine moškega spola), vendar je med njimi razlika: priden, len — pridni, leni. Če zgornja dva zgleđa premislimo, lahko ugotovimo, da rabimo obliko na -i (pridni, leni) šele tedaj, ko smo

osebo ali predmet že poprej spoznali. Najprej se nam predstavi kmet, kakšen je: priden ali len; ko smo ga spoznali in spet govorimo o njem, že vemo, kateri je: to je tisti pridni (leni) kmet.

Pridevnik ima torej dve obliki: določno in nedoločno. Določno obliko rabimo, kadar govorimo o kaki določeni, že znani osebi ali stvari.

Določna oblika ima posebno obrazilo (-i) samo v edninskem imenovalniku; prav tako seveda tudi v tožilniku, kadar je ta (pri stvarih) enak imenovalniku: kam si dal zeleni zvezek?

Tudi v narečnih razločujemo določno in nedoločno obliko, vendar drugače; tam pravijo »en priden kmet« (nedol.) in »ta priden kmet« (dol.). V knjižnem jeziku »en« in »ta« v takšni ljudski rabi nista dovoljena, lahko pa si z njo pomagamo, kadar dvomimo, katero obliko naj rabimo.

2. V nekaterih primerih nam ni treba premišljevati, za katero obliko naj se odločimo. Tako bomo zmeraj rabili določno obliko za svojilnimi in kazalnimi zaimki: moj dobri prijatelj, povzdigni svoj silni glas, tisti ljubeznivi deček, ta bolni revež. Tudi za zaimkom v s rabi-mo redno določno obliko: ves prosti čas, ves ljubi večer; le če pomeni ves toliko kakor »popolnoma«, rabimo nedoločno obliko: ves upehan in poten.

V določni obliki so še stalni pridevki pri imenih (Aleksander Veliki, Dušan Silni), ukrasni pridevki (n. pr. v narodni pesmi stoji, stoji tam beli grad) in določilni pridevki, to so tisti, ki določajo samostalniku vrsto in so nekak sestavni del imena samega, n. pr. šivalni stroj, zelenjadni vrt, cestni prah, poučni slovar, kemični labora-

torij; tu ne vprašujem le: k a k š e n stroj, vrt, prah... je to, marveč kateri, t. j. katere vrste stroj, vrt, prah... je to?

Nasprotno pa rabimo nedoločno obliko, kadar je pridevnik del povedke: on je len; nikoli še nisem bil tako miren in srečen; mož je bil dober ko kruh. Prav tako je dovoljena samo nedoločna oblika za zaimkom v s a k: vsak pošten človek; vsak dober otrok.

3. Nekateri pridevniki imajo samo po eno obliko, določno ali nedoločno; ta nam rabi, pa naj smisel zahteva to ali ono obliko.

Samo določno obliko imajo pridevniki na -ji, -nji, -ski, -ški ter pridevnika obči in pravi: gornji konec so-teske je bil res divji; jutri bo semanji dan; naš jezik je slovenski; bil je zavil v mrtvaški prt; ti si mi pravi tiček; trudimo se za obči blagor.

Samo nedoločno obliko imajo svojilni pridevniki na -ov, -ev, -in: sosedov hlev je pogorel; Jernej se je ozrl na gospodarjev vrt; s slepimi očmi bi našel materin grob.

4. Pridevnika v e l i k i n m a j h e n imata obe obliki v vseh spolih, sklonih in številih:

nedol. obl.: v e l i k , v e l i k a , v e l i k o , v e l i k e g a , v e l i k i , v e l i k i h itd.

dol. obl.: v e l i k i , v e l i k a , v e l i k o , v e l i k e g a , v e l i k i , v e l i k i h itd.

nedol. obl.: m a j h e n , m a j h n a , m a j h n o , m a j h n e g a , m a j h n i m itd.

dol. obl.: m a l i , m a l a , m a l o , m a l e g a , m a l i m itd.

Zgledi: Janez je že v e l i k , Anka ni tako v e l i k a . Pozvonili so z v e l i k i m zvonom. Vsi v e l i k i ljudje niso bili v e l i k i . — Janezek je m a j h e n , tudi Anka je m a j h n a . Naš mali Tonček ne hodi še v šolo. (Dalje)

KOLEDAR

Petek, 11. junij: Barnaba
Sobota, 12. junij: Janez
Nedelja, 13. junij: Sv. Trojica
Ponedeljek, 14. junij: Bazilij
Torek, 15. junij: Vid
Sreda, 16. junij: Frančišek
Četrtek, 17. junij: Sv. Rešnje Telo.

SPOMINSKI DNEVI

11. 6. 1844 Umrli Urban Jarnik — 1864 Rojen v Monakovem skladatelj Rihard Strauss — 1942 V Pavelčevem taborišču v Jasenovcu ubit hrvatski ljudski pisatelj Mihovil Pavlek-Miškina — 1949 Umrli v Ljubljani pesnik Oton Zupančič.
12. 6. 1929 Konferenca političnih tajnikov fašistične stranke v Trstu je obsodila slovenske liste in knjige na smrt — 1945 Angloameriške vojaške sile (ZVU) so prevzele cono A v Julijski Krajini, ki jo je osvojila JLA in so jo do tedaj upravljale jugoslovanske ljudske oblasti.
13. 6. 1948 Izročena prometu pionirska prog v Ljubljani.
14. 6. 1940 Nemci vkorakali v Pariz.
15. 6. 1867 Rojen v Sorici nad Škofjo Loko kot sin malega kmeta slikar Ivan Grohar — 1942 Ustanovljena prva partizanska brigada na Hrvaškem — 1944 Nemci so izstrelili nad London prvo letelo bombo V-1.
17. 6. 1882 Rojen v Rodminu v Bolgariji Georgej Dimitrov.

Bilčovs

Po kratkem odmoru se zopet oglašamo v našem listu. Tokrat pa hočemo poročati o veselem dogodku, kateri je zajel v veselo razpoloženje ne le vso sosesčino vasi Branča ves in njeno okolico, ampak tudi precejšen del v Podgorju v Rožu. Bilo pa je takole: Mladi pd. Kržej v Branči vesi je sicer poznal pesem: Kaj pa ti po bič se v nevarnost podajaš, čez Drav'co v vas hodiš pa plavat' ne znaš. Pa kaj, ljubezen ne pozna nevarnosti. Zahajal je tja spet in spet, dokler mu pd. Mudnčev oče na Rutu pri Podgorjah ni obljubil, da mu da svojo pridno in pošteno hčerko Micko za ženo.

V nedeljo, dne 23. maja t. l., sta si mladi Kržej in Mudnčeva Micka podala roke in si obljubila trajno zvestobo. Po cerkvenem opravilu se je pri Miklavžu vršilo svatovsko slavlje, kjer so se vsi navzoči do jutranje zore kar najlepše zabavali.

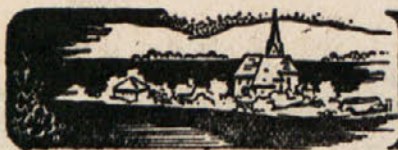
Mlademu narodnozavednemu paru želimo, da bi ga spremljala sreča in zadovoljnost skozi celo življenje in naj bi iz kremenitega in značajnega debela Kržejeve hiše pognale nove enako čvrste in narodno zavedne mladike, ki bodo v čast in ponos hiši očetovi in slovenskemu narodu na Koroškem.

Kotmara ves

Precejšnje zanimanje je vzbudilo v naši vasi domače nogometno tekmovanje med požarno brambo ter klubom športnikov na ledu. Moštvo se je kar krepko spoprijelo in navzoče občinstvo, okoli 150 ljudi, starih in mladih, je boju pozorno sledilo ter napeto pričakovalo končnega izida. Zmago so odnesli strelci v razmerju 8:6 proti požarnim brambovcem.

Nedavno je obhajal MG V — moški pevski zbor Kotmara ves tridesetletnico svojega obstoja. Na prireditve so tudi povabili zbor iz Celovca, Borovlj, Vetrinja, Žihpolj in Hodiš. Vse je v redu in prav, vsi radi gojimo petje ter smo mnena, da je ravno petje pomemben doprinos k mirnemu in dobremu sožitju vsega prebivalstva na Koroškem, zaradi tega se čudimo, da k svoji proslavi niso povabili tudi našega domačega slovenskega pevskega zbora. Čeprav se s posameznimi pevci MG V prav dobro razumemo, morada le komu ni pripustila prenapeta nacionalna žilica, da je povabilo našega pevskega zbora preprečil.

Ob koncu še nekaj drobnih podatkov o ljudskem gibanju. Bulovcu Andreju v Kotmari vesi se je rodila hčerka, ki so ji dali ime Hildegard. Mlada Rutarca — Waldhauser Marija, v St. Kandolfu, je dobila sinčka Lojzeta. Perkonig Alojz, p. d. Nart v Kotmari vesi pa se je poročil in pripeljal na svoj dom kot svojo življenjsko družico Šmonovo Marto. Čestitamo!

Po naši zemlji

Občinske skrbi v Borovljah

Mestni občinski odbor v Borovljah z izrazito socialistično večino, se marljivo trudi, da uredi po najboljših možnostih razne pereče zadeve, katerih ureditve naj bi služile dobrobiti in koristim vseh občanov. Pri zadnji seji so predvsem razpravljali o vodnih problemih ter o stanovanjskih zadevah. Na tej seji so odobrili vodovodna pravila in uredbo o dobavi vode v Borovljah. Pravila predvidevajo ureditev pravic in dolžnosti odjemalcev vode ter mestne vodne naprave tako, da bodo upoštevali potrebe vsi v enaki meri deležni na dobavi vode. Uvedba vodnih merilnih naprav naj bi zajamčila enakomerno razdelitev ter pravično odplačevanje dobavljenih količin vode. Omenimo lahko, da imajo Borovlje najnižjo vodno tarifo v primeri z ostalimi vodnimi napravami na Koroškem. Še prej pa bodo uvedli v vseh hišah, kjer potrošijo obilo vode in pri katerih ugotavljajo porabo vode, vodne merilnike.

Upoštevati je treba, da so v Borovljah vodovod zgradili že leta 1906. Medtem je število hiš naraslo od 194 na 555, k temu pa je treba prišteti še objekte v Doleh. Prebivalstvo je naraslo od okoli 2100 na okoli 3100 oseb. Poleg tega zahteva

izgradnja številnih angleških sanitarnih naprav ter kopališč ter potrebe znatnega števila obrtnih ter industrijskih obratov najboljše urejeno dobavo vode. V to svrhu je odbor sklenil namestiti vodno instalcijskega mojstra in bo tega plačeval po določilih uredbe o občinskih nameščencih.

Zaradi znatnega prirastka prebivalstva je kakor povsod, tudi v Borovljah zelo pereča stanovanjska stiska. Občinski odbor je preračeval kako bi najboljše izkoristili zemljiško parcelo, ki jo je občina že prej kupila jugovzhodno od glavne šole. Ta prostor je bil prvotno zamišljen za športni prostor šolske mladine. Po temeljiti diskusiji so sklenili to zemljišče porabiti kot stavbni prostor, kjer nameravajo zgraditi dve stanovanjski hiši s 15 stanovanji. Za športno mladino je na razpolago še več možnosti, kakor se lahko poslužuje tudi prostora športnega društva. Z izgraditvijo dveh stanovanjskih hiš bodo spet ustregli nekaterim izmed številnih, ki iščejo primerna stanovanja. Pričakujejo, da bodo pristojna mesta neupravičene pritožbe proti temu načrtu odklonila in ga bo mogoče v doglednem času izvesti.

korakala na svoji življenjski poti in skupno delila radosti in težave življenja.

Lipeja Kolenika, postavnega in značajnega fanta, pozna širša okolica na Koroškem, saj je vedno v prvih vrstah, kjer gre za naše koristi in naš obstanek. Med vojno je že puško, ki mu jo je vsilil nasilni hitlerjevski režim, obrnil proti naci-zmu ter je storil svojo dolžnost in se pridružil kot borec slovenskim koroškim partizanom. V gozdu je storil svojo narodno antifašistično dolžnost, pogumno delil težke napore s svojimi tovariši partizani ter se boril za lepše in mirno življenje koroških Slovencev v okviru velike veličastne borbe vseh miroljubnih narodov sveta. V boju je bil tudi ranjen, na posledicah česar še danes trpi. Po vojni je deloval kot funkcionar Osvobodilne fronte ter mladinske organizacije in deluje v Zvezi koroških partizanov še danes.

Prav tako narodno zavedna in požrtvovalna sodelavka pri slovenskem gibanju je tudi Milka Lombarjeva. Med vojno so tudi Lombarjevo družino, kot ne-ljubo fašističnim mogotcem, izselili in Milka je morala prenašati bridkosti pregnanstva v tujem svetu. Po vrnitvi iz izseljenstva se je poleg marljivega dela pri svojih starših vključila v prosvetno delo v pliberškem prosvetnem društvu, kjer je pridno sodelovala kot odlična igralka, odbornica in sposobna organizatorka.

Prav ta mlada človeka sta v prazničnem razpoloženju, v družbi najožjih sorodnikov, privedla na binkoštno nedeljo pri Brezniku ženitovanjski obed, mirno, brez hrupa in prisrčno. V popoldanskim urah sta se od svojcev poslovila ter se podala na ženitovanjsko potovanje na sončni slovanski jug, kjer bosta preživela prvi teden novega življenja.

Lipeju in Milki iskreno čestitamo!

Mežiški planinci vabijo

Pred 35 leti je bila v Pliberku ustanovljena podružnica Slovenskega planinskega društva za Mežiško dolino, po plebiscitu pa se je njen sedež prenesel na Prevalje. Iz tega središča se je potem zastavilo živahno planinsko delovanje, ki je turizmu odprlo to lepo dolino z vrhovi, ki jo obkrožajo: Peca, Plešivec ali Uršlja gora, Raduha in Olševa. Ustanovila so se planinska društva v Mežici, Žerjavu in na Ravnah na Koroškem — prejšnjem Guštanju —, ki štejejo danes okoli 1200 delavnih članov.

Vsi ti planinci priredijo dne 18. julija letos »Tabor koroških planincev« na Plešivcu (Uršlja gori), katerega se bodo udeležili tudi gostje iz vse Slovenije in Jugoslavije. Preskrbljeno bo za dobro okrepčilo in prijetno planinsko zabavo.

Plešivec je nekdanji spadal v delokrog »Koroške podružnice Slovenskega planinskega društva«, ki je imela svojčas svoj

Hranilnica in posojilnica Št. Janž v Rožu registrirana zadruga z neomejenim jamstvom

VABILO

na

redni letni občni zbor

ki bo v nedeljo, dne 20. junija 1954, ob 3. uri popoldne v zadrugi pisarni v Št. Janžu v Rožu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1953.
5. Prepis čistega dobička.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

predsednik: M. Krasnik, l. r.

O p o m b a: Ako ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom vrši nov občni zbor, ki sklepa ob vsaki udeležbi deležev.

Ali bosta občini Bilčovs in Zgornja vesca spojeni?

Vedno bolj krožijo zadnje tedne v občinah Bilčovs in Zgornja vesca vesti, da bo deželna vlada obe občini združila. Pogoj za ta ukrep bi bil, če bi se nadpolovična večina občanov izjavila za spojitve. Toda, kakor lahko opazujemo, so mnjenja o tej zadevi zelo različna, zaradi tega dvomimo celo, da bo v tej zadevi odločala volja ljudstva. Res je, da predstavlja občini vsaka zase zelo majhna področja ter da zemljepisna lega opravičuje združitve. Brez dvoma bi enotna občina pomenila tudi v gospodarskem pogledu pomembno prednost. Vprašanje je za nekatere edino, kakšen političen obraz bi pokazale na primer novo razpisane občinske volitve. Vse kaže, da bilčovski »Heimatliste« združitev teh občin ne gre priv v račun, ker bi ji utegnili omajati njene položaje.

Noben gospodarsko misleč napreden in razsoden človek pa takšno ureditev, ki sloni na zdravih temeljih in solidni gospodarski podlagi, ne bo in ne more odklanjati.

Pohitite s prijavi otrok za letovanje na morju!

Slovenski starši, ki želijo poslati letos svoje otroke od 7. do 13. leta starosti na letovanje na morje, naj nam to čimprej, najpozneje pa do 15. junija sporočijo. V sporočilu naj navedejo sledeče podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev
2. Ime otroka in njegove rojstne podatke
3. Ali je že kdaj bil v koloniji in koliko krat.

Vse starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po poteku prijavnega roka pisмено obvestili. Hkrati jim bomo sporočili, kdaj bodo otroci šli na letovanje, do kdaj morajo oddati predpisane dokumente, slike, zdravniška spričevala in režijski prispevek.

Prijave pošljite pravočasno na naslov: Počitniška kolonija »Slovenski vestnik«

Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10

Pliberk

Če povzamemo nekaj iz različnih dogodkov, ki so se ob binkoštnih dnevih odigrali v Pliberku in okolici, potem hočemo kot najprvo poročati o pomembnem življenjskem koraku dveh mladih ljudi, ki smo ga pravzaprav pričakovali že dolgo, vendar je tokrat prišel tako iznenada, da bi ga bili skoraj zamudili. Kajti z vso naglico sta se odločila Lipej Kolenik iz Šmarjete, danes uslužbenec v tiskarni v Podlublju, ter Milka Lombarjeva iz Čirkovč in sta sklenila zvezo za življenje. Mlada ljubezen, ki je vzklila iz medsebojnega nagnjenja, enakega mišljenja ter stremeljenja in prizadevanja za skupne vzore, ki so nam vsem tako naši, je s svojimi poročnimi obredi zadobila svoj pravi značaj. Lipej in Milka bosta v skupnem medsebojnem izpopolnjevanju

Prebrisani mladenič

Nekoč pride k skopemu graščaku mladenič, popotnik. Ker je bil brez denarja, ni mogel dosti upati na večerjo. Graščak pa, ko je videl, da je mladenič brez denarja, se je sklenil pošaliti z njim. Povabil ga je na večerjo.

Za pogrbeno mizo so sedeli: graščak, njegova žena, dve hčeri, dva sina in mladenič. Na mizo so prinesli pet pečenih pišk in pečenega purana.

»Tako,« je dejal graščak mladeniču, »ti si mlad in šolan, daj razdeli nam tole. Toda, glej, da bo pravično!« Sam pri sebi pa se je smejal, češ ugnal sem ga.

Mladenič pa ni dolgo premišljeval. Začel je s piškami. Prvo je razsekal na pol in dal graščaku in ženi vsakemu polovico. Prav tako je storil z drugo piško in dal polovico vsaki hčerki. Tudi tretjo je tako razpolovil in dal sinovoma po polovico. Sebi pa je obdržal obe ostali piški.

»Kako si to delil? Kje je tu pravica?« se je jezil graščak.

»Trudil sem se, kolikor se je le dalo. Ti, tvoja žena in ena piška, ste trije. Tvoji dve hčerki in ena piška, so trije. Sinova Zopet vzame mladenič nož in začne re-

zati. Glavo je dal graščaku in ženi, krila hčerama, noge pa sinovoma. Vse ostalo je pridržal zase.

Silvester Milač p. d. Rogan

v Olševku pri Kranju na Gorenjskem nenadoma preminul

Milačeva družina je znana na Gorenjskem in tudi pri nas na Koroškem v Podjunu. Kdo ne pozna vedno veselega kmeta Lojzeta Milača iz Blata pri Pliberku, Milačeva mati je bila kaj podjetna, ženska in povsod spoštovana radi svoje poštenosti in pridnosti. Olševk leži na obronkih Karavank pod Storžičem in Grin-tovcem — vmes je pa Jezerski vrh, ki veže Gorenjsko s Koroško. Milačeva mati je začela, čeprav trdna kmetica, trgovati s Koroško — Podjuno. Čez Jezerski vrh je prevažala kot letuča kramarica manufakture in konfekcije na Koroško. Podjuna je dobro poznala Roganovo mater. Otroci so bili vedno veseli, če je prišla Roganova mati v hišo, ker so pač pričakovali nove srajce s cofi! Vsak mesec je morala z blagom čez Jezerski vrh. Ker je bila hudo varčna in kaj podjetna, je kupila še pred prvo svetovno vojno na Blatu pri Pliberku zapuščeno kmetijsko posestvo pri Prenarju. In tako je priromala številna Roganova družina čez Jezerski vrh na Koroško! Kranjska družina je postala koroška! Treba je bilo pridnih rok, da se je skrajno zanemarjeno posestvo spravilo v boljše stanje in pridelalo zadosti kruha za družino. Najstarejšega sina Janeza je dala napredna mati celo študirati na univerzo, stopil je v upravno službo. Med plebiscitom je delal pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu, pozneje v Prevaljah in Dravogradu kot okrajni glavar. Prav tako je študirala najmlajša hčerka Katica, poročena Urbanc. Kot učiteljica je vzgojila mnogo slovenskih otrok v Vogrčah in Šmihelu pri Pliberku. Sin Lojze je prevzel posestvo pri Prenarju na Blatu in postal napreden gospodar, ki je znal dvigniti posestvo. Danes ponovno vodi po Prenarjevih njivah traktor njegov sin Janez. Roganova Micka se

je poročila v Žvabek na Krištofovo posestvo pod Svetim mestom. Nič manj ko devet otrok je vzgojila. Roganova mati je imela nič manj ko 24 vnukov in vnukinj. Njeno trgovsko sposobnost je deloma podedoval vnuk Peter Urbanc, ki ima svoje trgovske zveze razporedene od Caracasa v tropski Venezueli do mrzle Kanade in tudi po Evropi.

Domače posestvo v Olševku na Gorenjskem je prevzel sin Silvester. Vse do plebiscita je bil pri Prenarju v Podjunu. Rad je pel v pevskih društvih in tudi na odru je nastopal. V Podjunu se ga vsi spominjamo kot dobrega tovariša in zavednega Slovenca. Ali po plebiscitu je moral nazaj pod olševski zvon, ker je srednje veliko posestvo klicalo po umnem gospodarju. In to je bil Silvester Milač. Rad je kmetoval in bil je vzoren zadrugar. Vedno pa je bil povezan s Koroško, saj sta mu tu ostala brat Lojze in Micka s številno družino.

In Silvestra, tega pridnega, naprednega kmeta, je zadela v nedeljo 30. maja 1954 tragična smrt. Nekaj Olševčanov je napravilo zadružni izlet na morje — na Reko in nato na otok Krk. Silvester je rad prebiral knjige in tako je hotel videti tudi morje. Izleta se je veselil kot otrok. Šel je sam na kopanje. Ali morska voda in valovi so ga premagali — utonil je... v plavih valovih Jadranskega morja! Prvič je videl morje, ki mu je postalo tako usodno! Turobno se je v nedeljo ponoči že na ponedeljek premikal avto z mrtvim Roganom, ki se je v soboto s takim veseljem podal na izlet na morje. Bil je v 64. letu in zapuščal šest otrok in ženo.

Hudo prizadetim Milačevim na Gorenjskem in v Podjunu naše globoko sožalje!

»Kje je tu pravica, Kako si to delil?«

»Glavo sem dal tebi in ženi, ker sta vidva glava hiše. Krila sem dal hčerama, ker se bosta poročili in odleteli. Noge sem dal sinovoma, naj bosta krepka opora, na kateri bo stala hiša. Ostalo pa sem pustil sebi, ker je podobno ladji, ki naj me odnese daleč proč odtod,« je rekel prebrisani mladenič, vzela purana in odšel. In piška, tudi trije. Jaz in dve piški, zopet trije. Povsod so trije, čisto pravično!«

»Prav,« je dejal graščak in si mislil, sedaj si me, a to še ni konec. »Še purana razdeli,« je rekel na glas.

STRGANI KLOBUČEK

Ker so bili učenci tisti dan pridni, jih učitelj povedel na šolski vrt. Tam jih potem poučuje o raznem drevju, razkazuje jim cvetje in posadka z jagodami... Končno jim pove še poučno povestico in navrže nekaj šaljivih ugank.

Tedaj pa se oglasi Balantov Lojzek:

»Prosim, naj še jaz povem uganko!«

»Kar povej jo,« mu prikima učitelj.

»Čujte!« prične Lojzek. »Komu pa vrhu klobuka rastejo lasje?«

Otroci se spogledajo in ugibajo. Učitelj se pa nasmehne in potreplje Lojzka po rami:

»No Lojzek, le kar sam nam povej, kaj bi bilo to!«

»Ej no, to je Celebanov Jakec,« zakliče Lojzek in pokaže na součenca Jakca, ki ima na glavi klobuk s tolikšno luknjo na vrhu, da mu sili skozenjo velik šop las.

Otroci se vsi naenkrat ozrejo v Jakca in bušijo v glasen smeh. Jakec pa postane v obraz rdeč, kot bi ga polil s krvjo. Molče se zaobrne in zbeži z vrta.

Učitelj zdaj stopi k Lojzku in ga pokara:

»Lojzek, kaj si storil?! Jakec ni sam kriv, da je revček. Ti ga pa javno zasmejuješ in ga spravljaš v zadrego!«

Tako ostre graje Lojzek še ni slišal od svojega dobrega učitelja.

Prebledel je in glasno zaihtel. Potem pa je brez besede stekel domov.

»Kaj se ti je pa zgodilo, Lojzek, da si ves objokan?«

Lojzek zdaj znova zaihti. Med solzami hlipa iz sebe besedo za besedo. Toda pove pa vse tako, kakor je bilo v resnici. Ves skesan pristavi, da Jakca nikakor ni mislil žaliti.

Lojzkov oče je strog, a previden mož. Oče ve, da deček tega ni zakrivil iz hudobnosti, nego iz nepremišljene otroške razigranosti. Vendar mu reče:

»Lojzek, grdo si se obnašal. Ne bi pričakoval kaj takega od tebe.«

BAHAČ

Nekdo, ki je bil dalje časa v tujini, se je zopet vrnil domov v svojo domovino in se bahal, da je v raznih deželah izvršil velika junaštva, zlasti pa da je na otoku Rodu skočil tako visoko, kakor ne bi mogel skočiti nihče izmed njegovih vrstnikov. Trdil je, da ima za to priče, ki so bile zraven. Nekdo od navzočih pa se je oglašil in dejal: »Priatelj, če je to res, ne potrebuješ prič. Glej, tu je Rod, tukaj skoči!«

Basen uči: Če nimaš pri roki dokaza, je vsaka beseda odveč.

»O, saj mi je žal,« zastoka Lojzek.

»Ali želiš popraviti?«

Lojzek prikima.

»Torej bi bil voljan dati Jakcu kakšen svoj boljši klobuk?«

Lojzek zopet prikima.

»No prav, pa pogledaj v tvojo zalogo,« pravi oče in odpre omaro. Tam izbere še čisto lep zelenkast klobuček, da ga Lojzku in veli:

»Ta klobuček torej jutri podari Jakcu!«

Drugo jutro hiti Lojzek s klobučkom ves srečen v šolo. Najprej stopi v šolsko pisarno in tam učitelju razloži, kako je bilo doma in kako je ukrenil oče. Pri tem pokaže tudi klobuček, namenjen Jakcu.

Trenutek pozneje je Lojzek že v učilnici pred Jakcem.

Povezne pripravljene klobuk Jakcu na glavo in pravi:

»Na, ta klobuk je zdaj tvoj. Tako želim jaz in moj oče.«

Presenečeni Jakec postane v prvem hipu ves zmeden. Nato pa ves srečen objame skesanega Lojzka.

In srečna sta oba. Jakec, ker ima tako lep klobuček, Lojzek pa, ker ga tolaži zavest, da je tako lepo popravil, kar je zagrešil v svoji nepremišljenosti.

Rešitev premikalnice

K O C K A

L O N E C

A P R I L

K O K O Š

Š I V A N

O K L E P

F R A N C

REŠITEV PIRAMIDE

1. v, 2. vi, 3. vir, 4. rovi, 5. ovira, 6. goriva, 7. gradivo, 8. vinograd.

POSETNICA

Prodajalec kostanja.

Anton Ingolič:

Žeja

Lojz in Nanika sta sedela poleg omare, tam je bilo najtemnejše, posebno, ker so bila vrata, ki so se odpirala proti njima, skoraj ves čas odprta. Večinoma sta molčala, nista se mogla pogovarjati o tem, kar jima je bilo na srcu. Vendar je Naniko bolj in bolj mikalo, da bi Lojzu odkrila obljubo svoje gospe. Težko je čakala na primerno Lojzovo besedo, na katero bi lahko navezala veliko novico. Lojz je po burnem dnevu sedel ob dekletu skoraj negiben, le včasih se je za spoznanje okrenil in pogledal Naniko v obraz. Ko je pri molitvi imela roke v krilu, bi bil rad segel po njih. Mnogo ji je imel povedati. Toda kako naj začne?

Ko je ob peči teklen živahen pogovor, se je le nagnil k njej. »Ali že več, kaj se je zgodilo pred dedkovo smrtjo?«

»Misliš tisto o vinu?« je Nanika preprosto vprašala in prav tako preprosto nadaljevala. »Lepo je bilo od očeta, da so izpolnili umirajočemu dedku zadnjo željo. V šoli sem slišala, da zločinca pred smrtjo uslišijo zadnjo prošnjo, pa je ne bi

vašemu dedku, ki niso napravili nikomur nič hudega.«

Lojz se je poln občudovanja ozrl na dekle, pomolčal trenutek, potem pa povedal, da bo odšel v nedeljo na Mrzli breg. »Stric mi je obljubil, da bo poiskal nekaj primerne. Jeseni bo nekaj selitev.«

Nanika ga je toplo pogledala, nastopil je primeren trenutek za njeno skrivnost.

Zdaj sta vsa živela v svojem ozkem svetu, vanj ni segel ne mrtvi Trčko s svojimi molkom ne kropilci, ki jih je bilo čedalje več in so bili bolj in bolj glasni. Živela sta v viničariji nekje na strmi rebri Mrzlega brega. Koča je bila majhna in skromna. Okna niso bila večja od klobuka, toda na njih je bilo še prostora za lonček cvetlic. Dela je bilo obilo, kajti vinograd je bil za njiju skoraj prevelik in skušala sta opraviti vse delo sama, da gospodarju ne bi bilo treba najemati tujih delavcev. Razen bale, ki jima jo je kupila Mundova in ki je bila seveda nova in lepa, sta imela le malo svojega, toda to ju ni motilo. Ali je mogoče, da bi bilo drugače? Kadar se vzameta viničarska, je tako, da nimata razen delovnih rok, no, in mogoče še kakšnega otroka, prav ničesar. Onadva sta imela tudi balo.

Otroci na peči se niso vmešavali v pogovor odraslih. Poleg Tončka, Hanike in Frančka je bil tam še deček, ki je prišel s stricem. Večinoma so molče prisluškovali temu, kar so se pogovarjali spodaj

v sobi, molili so, kadar so molili drugi, a od časa do časa pa se zastrmeli v osvetljeno dedka. Tonček je čepel prav v kotu in gledal nekam predse. Bil je razočaran. Vse je bilo tako preprosto: gospa je stala pred hišo, bila je lepa, kakor je še nikoli ni videl, čeprav nekoliko jezna. Ko se je ozrla k njemu, je pohitel k njej. Toda glej, nesrečo, tedaj so mu odpovedale noge. Da se mu je moralo kaj takega pripetiti prav tisti hip. Ali si ne bo zdaj mislila, da še vedno ne zna hoditi, da je prava neroda in ne deček, ki si že marsikaj upa?

»Toda jutri, ko bodo prišli na dedkov pogreb, bom stopil k njim in jim poljubil roko,« se je nenadoma oglašil.

»Ali misliš, da bodo prišli na pogreb?« se je zasmejal Franček. »Videl boš, da jih ne bo!«

»Tudi jaz pravim, da bodo prišli,« je pritrdila Hanika bratcu. »Dedek so ji napravili mnogo dobrega.«

Franček se je moral na glas zasmejati.

Gera se je spet oglašila, zato so morali utihniti. Ko je odmolila, je Franček izzivalno vprašal Haniko: »Boš spala nočjo na dedkovi postelji?«

Hanika se je plaho ozrla na mrljico, pomolčala in odgovorila: »Nocoj ne bom, saj ne bom šli spat, jutri pa bova spali obe z Micko.«

Med zadnjimi kropilci sta prišla Veselička in njen svak Jur, ki je prišel tega

dne iz mesta, da bi opravljal moška dela, ker je zdravnik Veselička kot težko jetičnega poslal v bolnico. Ko sta opravila molitve, so jima dali prostora na postelji, saj so bile klopi že zasedene. Nekdo je vprašal po Veseliču in Veselička je objokanih oči povedala: »Včeraj sem bila pri njem. Prej je imel polna, rdeča lica, zdaj je bled ko stena. Rad bi šel domov, pa ga ne pustijo. Vprašala sem, kdaj bo smel oditi, a nič pravega niso povedali. Ne vem, kaj bo z njim.«

»Taka bolezen se počasi zdravi! Razlagam ji, a si ne da dopovedati,« je spregovoril Jur, ki je bil nekaj let mlajši kot brat, a večji in močnejši. Tudi sicer ni bil v ničemer podoben svojemu bratu.

Prejšnjega dne ga je Veselička poiskala v mestu, kjer se je preživljal že nekaj let s priložnostnim delom. Večinoma je služil za hlapca, vendar ni nikjer dolgo ostal. Veseličkina prošnja mu je prišla kar prav. Delo v vinogradu se mu ni zdelo več tako napačno kakor tedaj, ko se je odpravil v dolino. Predvsem pa je upal, da bo v Halozah manj dela in več vina.

Ker je beseda že tako nanescila, je govoril na dolgo o jetiki. Veselička je ves čas vzdihovala. Šele ko je Mica prinesla steklenico Svenškove slivovke in je pogovor krenil drugam, je Jur utihnil in prvi segel po steklenici. Dolgo je ni odstavil.

V tišino, ki je zavladala po drugem Ge-

Tudi na toploto jedi je treba pomisliti

Človeški želodec regulira v telesu toploto in na to njegovo nalogo često premalo mislimo in mu tudi premalo pomagamo, da bi jo pravilno opravljal. Često mora posamezne jedi ohladiti ali pa pogreti, kakršne pač pojemo. To delo opravlja želodec zaradi črevesja, ki je zelo občutljivo za velike razlike v toploti in je s tem do neke mere zaščiteno.

Če hočemo, da hrano popolnoma izkoristimo, ne smemo jesti niti preveč mrzlih niti preveč vročih jedi. Zlasti pa si ne smemo dovoliti prevelikih razlik, na primer, da bi jedli vročo juho, nato pa pili ledeno pivo ali zelo mrzlo vodo.

Popolnoma hladne obede, in čeprav ni med jedmi nobene ledene stvari, prenese le popolnoma zdrav in močan želodec. To pa zaradi tega, ker mrzlo hrano želodec težje prebavlja, ker se mrzle tolšče in želatine mnogo težje spremenijo v želodcu v tekočino. Če jemo veliko in često mrzle jedi in pijemo mrzle pijače, je nevarnost, da dobimo revmatizem na prebavilih. Zato je prav, da po hladni večerji ali hladnem obroku popijemo neko toplo pijačo: čaj, kavo, morda tudi juho, vendar ne sme biti toplejša od 50° C. Včasih je prav, da pijemo tudi malo alkohola, ker pospeši delovanje prebavnih žlez. Tudi ne

smemo pozabiti, da uživanje mrzle hrane zmanjšuje toploto telesa. Zato pozimi, ko je termometer nizko, ne uživamo mrzlih jedi. Sladoled in hladne pijače v majhnih dozah včasih pomirijo kakšne nevšečnosti v želodcu, pospešijo prebavo, zlasti še, če smo prej zelo veliko jedli. Toda če s takimi ledenimi jedmi in pijačami pretiravamo, lahko zbolimo na prebavilih, razširi se nam želodec, lahko pa dobimo tudi hude bolečine na srcu.

Če hočemo imeti dobre zobe, ne smemo piti ledenih pijač po vročih jedeh ali obratno, ker sklenina ne prenese velikih toplotnih sprememb.

Najbolj primerna toplota za jedila, če jih uživamo topla, je do 50° C. Nad 50° C vroče jedi škričijo sluznice in motijo izločanje in pravilno delovanje trebušnih sokov.

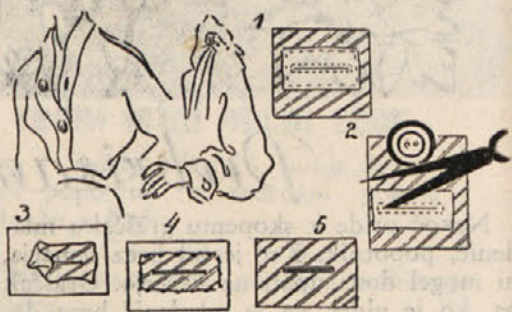
Dnevno uživanje vročih jedi ali pijač povzroča obolenje na prebavilih in če še dodamo, da mrz in vročina povzročita pokanje na zobeh in njih hitro razpadanje, bomo uvideli, da je bolje, da jemo zmernaj jedi srednje temperature. Najbolje je, da jemo jedi, ki so približno tako tople, kakor telo. Naslednja razpredelnica nakazuje najustreznejšo toploto jedi, če hočemo, da bodo le-te dobro izkoriščene.

Voda naj ima 8 do 12° C, belo vino in pivo 10° C, rdeče vino 15 do 18° C, kuhano meso 45° C, sočivje 40 do 45° C, juhe 40 do 50° C, kava in čaj pa 45 do 50° C.

Glejmo na vrtna pota!

Lepa vrtna pota so okras vrtu, je pa z njimi dosti dela, posebno če nanje ne pazimo in jih zaplevemo. Kdor meče na pota plevel in odpadke, ne bo imel nikoli čistih poti, pa naj jih še tako snaži. Vsakega plevela se drži vsaj nekaj prsti, v kateri je gotovo kako seme, ki se otrese na pot in skali. Če hočemo temeljito očistiti zapleveljene vrtno poti, jih moramo v suši večkrat zaporedoma temeljito prekopati in pregrabiti. Pri tem delu pospešimo kaljenje raznih semen in istočasno posušenje izkaljenih rastlin. Po trikratnem prekopanju v presledkih 8 do 10 dni, lahko pota poravnamo in posujemo z novim peskom.

Kako se dela vrezana gumbnica

Vrezano gumbnico delamo sledeče: Na lice blaga, kjer jo nameravamo napraviti, priprimo krpico istega blaga, obrnjenega na nepravo stran, ki pa mora biti nekoliko večja od gumba, kakor kaže slika 1. S svinčnikom si zaznamujemo dolžino gumbnice, ki jo z majhnimi šivi obšijemo na stroj. Nato napravimo zarezo med šivi, kakor kaže slika 2. Slika 3 kaže, kako potegnemo krpico skozi prerez na nepravo stran ter jo tam obšijemo s hitrimi šivi tako, da se na pravi strani ne opazijo. Glej sliko 4 in 5!

Če hočesh ohraniti narezane cvetlice dolgo sveže

Cvetlice za okrasje režemo v ranih jutrih in kasnih večerih, ko so rosne. V sončni vročini narezane cvetlice uvencijo in se potem malo časa vzdržijo. Najboljše je, če narežemo pravkar razcvitajoče se cvete. So pa nekatere cvetlice, ki se boljše in dalj časa drže, če jih narežemo v polnem razcvetu, na primer mačke, zvončnice in hortenzije. Mak, perunike, mečnice, vrtnice in nageljni se drže dalj časa, če jih režemo v razcvitanju. Dalje so najlepše in najtrpežnejše narezane v polcvetju. Če narezane cvetlice zaradi ležanja ali prenašanja uvenijo, jim prirežemo peclje in postavimo za nekaj časa do cvetov v vodo, da se osvežijo. Veliki poševni odrezki pecljev pospešijo večji dotok vode in hitrejšo osvežitev. Narezanim cvetlicam moramo vsak dan prirezati peclje in obnoviti vodo. Liste in listne peclje, ki segajo v vodo, odstranimo, da ne začno

gniti in kvariti vodo. Ponoči postavimo posode s cvetjem na okno. Zelo dobro je, če dodamo vodi par kapljic salmijaka ali ščepec soli.

Nov način sterilizacije hrane

Združenje švedske živilske industrije je sporočilo, da je iznašlo nov način za steriliziranje hrane. Namesto s paro — tak način je bil doslej v rabi — sterilizirajo živila s segretim zrakom. Inženir, ki je v laboratoriju izpopolnil omenjeno metodo, pravi, da je nov način za steriliziranje hrane mnogo učinkovitejši od prejšnjega, razen tega pa po tem načinu ohranijo za štirideset odstotkov več vitaminov kot s parno sterilizacijo. Iznajditelj pravi, da je preizkušal in izpopolnjeval novi način sterilizacije živil nad deset let.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Nekaj priporočil za nervozne ljudi

Največji greh nervoznih ljudi je, da pozabijo na pravilno prehrano: jedo hitro — hlastno, za njih niti ni pomembno, kdaj in kaj jedo. Če hrana ni dovolj prežvečena, leži dolgo v želodcu in povzroča migreno, zabuhle oči, ovira spanje in raztegne gube, često pa povzroča tudi mozolje.

Zato naj nervozni ljudje jedo počasi in hrano naj dobro prežvečijo. Predvsem naj izbirajo presne jedi, ki so bogate na vitaminih. Obedi naj vsebujejo veliko sočivja in sadja (ne pozabite, da je zelo zdrava jed čebula), pa tudi sladkor pomaga proti živčni potrtosti.

Nervozni ljudje naj se veliko gibljejo na prostem, to je najmerjvalno sredstvo. Zlasti so priporočljivi jutranji sprehodi, v času, ko je še mirno in zrak še čist. Treba se je potruditi in najti jutraj 15 do 20 minut za gimnastiko vsaj pri odprtem oknu, če ne morete telovaditi na prostem. Seveda pa vaie ne smejo biti napore, le-te ne smejo zahtevati skakanja ali prevelikega živčnega napora. Vsebujejo naj veliko gibanja z rokami, med vajami pa je treba večkrat globoko vdihniti.

Če imajo nervozni ljudje tudi slabo srce in je gimnastika za njih pretežka, naj si pomagajo z masažo. Plavanje, ko-

panje je zelo priporočljivo, vendar ne v premrzli vodi, ker le-ta draži živce. Zdravljenje z vodo je priporočljivo, zdravilna je voda za slabokrne in izčrpane ljudi, posebno še, če damo v vodo kakšna eterična olja ali ekstrakte iglavcev. Tega dodamo eno veliko žlico na banjo vode. Priporočljiva je mlačna prha, tako da teče voda od vratu po hrbtu. Če nimate prhe, vzemite veliko gobo, ki jo namočite v vodo in jo izcejate za vrat; to ponovite dvajsetkrat zvečer in potem morate v posteljo.

Za spečnost je dobro pred spanjem počasi spiti kozarec sladkanе vode ali kozarec toplega kamiličnega čaja. V postelji ležite stegneno in ne zviti v klopčič.

Razen zunanjih vplivov pazite tudi na duševno higieno. Bodite veseli, veselje je oblika poguma in življenjske radosti. So starši, ki zahtevajo, da otroci med umivanjem in oblačenjem pojo. To je zelo dobro, saj pri takem razpoloženju ni časa za skrb in malodušje. Če že ne požete, se vsaj prešerno smejte. Bojte pa se namišljenih boleznih!

Nervozni ljudje morajo na dopust v mirne kraje z milim podnebjem. Dopust bo dobrodošel v krajih, kjer je dovolj iglastih gozdov, na morju pa samo na mirnih obalah spomladi ali jeseni.

Kuharski recepti

Grahova rižota

V masti zarumeni nekaj čebule in zelenega peteršilja, prideni 1/2 l prebranega zelenega graha ter ga nekoliko prepraži. Potem prideni še 1/4 l riža, premešaj in zalij z nekaj več kot pol litra vrele slane vode ali z juho. Vre naj počasi kake pol ure. Na mizo lahko daš jed tudi s čisto govejo juho ali pa samostojno s solato.

Jabolčna kača

Potrebuješ 1/4 kg moke, 15 dkg presnega masla, 8 dkg sladkorja, 4 žlice kisle smetane, 2 rumenjaka, pol žlice cimeta, pest rozin, pest drobtin, 7 jabolčk.

Urno naredi testo iz moke, presnega masla, 5 dkg sladkorja, soka in lupine pol drobne limone, smetane in rumenjakov. Prideni še drobec soli in za nožev konico jedilne sode. Testo naj kake pol ure počiva, nato ga razvaljaj za nožev rob debelo v podolgovato krpo. Potrosi ga z naričnimi jabolki, katerim si primešala 3 dkg sladkorja, cimet, rozine in v presnem maslu praženih drobtin. Nadev razgrni na testo v obliki debele klobase. Zapogni testo čez nadev, najprej od ene, nato še od druge strani, pomaži z jajcem ali mlekom in peci kake pol ure. Pečeno potrosi s sladkorjem.

rinem rožnem vencu, so zaškripala vrata. Vse se je ozrlo proti njim.

Na pragu je stala Jusovka, najmlajša hči pokojnega Trčka.

Ni še utegnila dobro zapreti vrat za sabo, že se je vrgla sredi sobe na kolena, dvignila roke in zajokala s presunljivim glasom. »Oče, ljubi naš oče! Zakaj ste odšli tako naglo od nas? Niti na zadnjo uro vas nisem videla. Zakaj me niste poklicali? Oče, naš ljubi oče!« Jok ji je vzel besedo. Viharno se je dvignila, vzela z drhtečo roko rožmarin in med vzdihovanjem in glasnim pokom pokropila očetov mrliški obraz, potem pa začela popravljati rjuho in rahljati oblance.

»Jož, kako so vas napravili. In s kakšno rjuho so vas pokrili! Jož, jož!«

Kropilce je neprijetno presunilo. Poznali so Jusovko. Imela je svojo kočico s krpico vinograda in s koščkom ložine in sadovnjaka. Iz kočice je bilo slišati vsako nedeljo harmoniko, divje petje in kričanje, fantje in celo poročeni moški so prihajali k njej iz bližnjih vrhov in celo iz ravnine. Oblačila se je kakor kmetice v Illovcu: veselice ni bilo brez nje, delala je, kadar in koliko se ji je zljubilo. Ali je že kdo slišal, da bi bila pomagala staremu Trčku? Še za svoje otroke ni skrbela, večkrat so bili lačni kot siti, oblečeni pa so bili slabše kot viničarski. Zdaj ni pripeljala s seboj otrok, ker nimajo kaj obleči.

Kdo naj verjame, da ji je ob očetovi smrti res tako hudo?

»Pa jim prinesi ti kaj boljšega!« ji je vrgla Mica v obraz.

Tudi Nac ni mogel molčati.

»Ali si jim kdaj prinesla kos kruha ali mesa? Če si jim tu in tam dala piti, si jim oponesla, ko so ti povedali, kar ti je šlo. Da te ni sram!«

Jusovka je sicer gledala k njima, toda kakor da ni razumela njunih besed, solze so ji kar dalje lile po obrazu. Spet je padla pred krsto in znova zajokala.

»Bili ste hudi name,« je tožila, »zdaj ste pa odšli, ne da bi vas prosila za odpustanje. Povedala bi vam, da ne morem živeti drugače, takšna je moja kri. Premagovala sem se, a bila sem preslabotna. In nazadnje mi je Jus napravil dolg in me pustil samo. On me je pahnil v nesrečo. Vem, svarili ste me, me učili, skušala sem vas ubogati, a zmotila me je moja kri.« Jok ji je vzel za nekaj hipov besedo. »Štiri otroke imam,« se je spet oglasila, »še za nas ne priraste dovolj, zato nisem mogla skrbeti za vas. A kolikokrat sem se razjokala, ko sem videla, kako se vam godi. Upala sem, da mi bo bolje! A bilo je slabše in slabše. Zdaj ne vem več, kako bo z menoj! Jož, jož!«

Vsa skušana je globoko sklonila glavo in le še polglasno ječala. Pred tedni jo je Slenškova nesreča zdramila iz njenega

dotlej brezskrbnega življenja. Odkar je videla, kako je z njim, je tavalala okoli koč kot oslepa. Toda do dna je spoznala svojo usodo, ko je odnesla pismi Mare Mundove v mesto, a ji nista ne ravnatelj ne koncipient ničesar obljubila. Zdaj jo je tiščalo v srcu, morala se je izpovedati in prositi pomoči.

»Oče, ko bi imela s čim« je spet začela vročično, »kupila bi vam novo obleko in tudi lepšo krsto. Saj vem. Nac ne more. Napravil je, kar je mogel. Tudi jaz ne morem. Če se bo moja reč srečno končala, vam obljubljam tu, pred vsemi,« okrenila se je na levo in desno h kropilcem, »da bom prišla za delo, se rešila dolga in zapustila svojim otrokom nezadolženo zemljo. Prisegam vam, da bom živela tako, kakor ste me vi učili. Vam pa bom na drugo leto, morda že letos, postavila na grob kamen, kakor ga nimaio niti kmetje.« Viharno je stopila k mrliču in ga počela z nova kropiti.

Trčkova nista mogla reči niti besede več, tudi kropilec je vzelo govor. Ko je Jusovka utihnila in se opotekla h klopi, je zavladal mučen molk.

»Zmolimo nekaj očenašev za pokojnikovo dušo!« je čez čas zapela Gera. »V imenu ...«

Sprva še moliti niso mogli kakor prej, njihove monotone glasove je tudi motila Jusovka, ki je odgovarjala glasno kakor v cerkvi.

Niso še zmolili dveh očenašev, kar so se spet odprla vrata in vstopila sta visok stavec, nekoliko upognjen v križu, in prav tako visok, toda vzravnan fant; stavec je bil oblečen kmečko, fant mestno. Stavec je snel črn klobuk, tedaj so se pokazali njegovi sivi lasje. Ko je stopil bliže h krsti, se je v motni svetlobi pokazala tudi njegova siva brada. Fant, ki je bil go-loglav, je zaprl vrata in obstal pri njih.

»Bog vam daj vsem skupaj dober večer in tudi tebi, Trčko,« je pozdravil stavec in stopil prav pred krsto.

»Bog daj, Turkuš,« so odzdravili kropilci.

Medtem ko je stavec molil kleče za pokojnega Trčka, se je njegov spremljevalec samo prekrizal in sedel k Slenški, ki mu je napravil prostor poleg sebe.

Nikomur se ni zdelo nič čudnega, da je prišel stari Turkuš. Saj je imel prav nad Koreskinim vinogradom svojo kočico s pedjo zemlje in je bil dober znanec in celo prijatelj vseh prebivalcev Vinskega vrha, toda njegovega vnuka Marka, dijak, niso pričakovali. Ta je prihajal vsake počitnice k svojemu dedu, sicer ga je le tu in tam obiskal ob nedeljah. Seveda so ga vsi dobro poznali. Bil je domač z vsakim in ni bilo ne hiše ne kočice na Vinskem vrhu in na okoliških gričih, v katerem še ni stopil. Vendar jim je bilo nekam nerodno. (Dalje)

Ne nasedajmo več!

Nihče ne more zanikati dejstva, da prehaja delovni kmet, ki mora gospodariti in sam obdelovati svojih par hektarjev zemlje, v tako gospodarsko stisko, ki resno ogroža njegov nadaljni obstanek. Če bo v ustanovah, ki se bavijo s kmečkim vprašanjem in ki vplivajo bodisi z urejevanjem cen, bodisi s pospeševanjem proizvodnje ali agrotehničnimi ukrepi na nadaljnji razvoj v kmetijstvu, še naprej odločalo načelo »vso pomoč velikim, malim pa tu in tam kakšno kost«, potem ne bodo samo propadla kmečka gospodarstva in se bohotila veleposest, temveč bo ta razvoj sprožil tudi zaostritev že itak napetih socialnih nasprotij v državi. Kmečki ljudje bodo zapuščali svojo zemljo in iskali kruha drugod. Produktivnost kmetijstva in tržni presežek kmetijske proizvodnje bosta pričela pojemati, armada brezposelnih in socialna bremena države pa se bodo večala. Medtem bodo zemljiška gospoda, prekupčevalci in drugi privatni velepodjetniki z ukrepi, kakor so to med drugimi navajanje cen in nalaganje denarnih presežkov v tujini zadoščali svojim nenasitnim poželenjem.

Pravilnost in resnost te trditve bomo lažje razumeli, če povemo, da je od 437.607 kmetijskih gospodarstev v Avstriji 261.655 takih, ki imajo 2 do 20 ha zemlje in le 66.620 takih, ki je imajo več — in če še dodamo, da je od zemljiške posesti delovnih kmetov (to so posestniki z do 20 ha) dobra polovica zaraščena z lesom in da je ta les danes že daleč preko dovoljene mere posekan. To pomeni, da so več kot tri četrtine kmetijskih obratov, ki doprinesejo k prehrani nekmečkega prebivalstva, v nevarnosti, da bodo v sedanjih praksi agrarne politike morali čedalje bolj krčiti nakup semenja in gnojil, da bodo čedalje bolj površno obdelovali svojo zemljo, s tem pa pridelovali čedalje manj in čedalje dražje. Ne pretiravamo nič, če pravimo, da bo obubožanje kmečkega ljudstva v doglednem času na široko privedlo do pomilovanja vrednih odločitev, do kakršne je prišel oni štajerski gorški kmet, ki je zaradi tega, ker so mu na vseh mestih odklonili pomoč, v svojem obupu zažgal poslopja svoje domačije.

Taka slika položaja delovnih kmetov v prvem letu po izredni konjunkturi za kmetijske pridelke in po petih letih tako izdatne pomoči avstrijskemu kmetijstvu, kakor je to bil Marshallov plan, pa tudi potrjuje, da je bila pravilna vsa naša kritika, ki smo jo doslej izrekli nad prakso razdeljevanja te pomoči. Slika nastalega položaja po vaseh ni samo obsodba vseh, ki so to pomoč delili, temveč ona neizprosno terja spoznanje stotisočev delovnih kmetov, ki so iz dobrodošnosti, lahkomiselnosti, nasedanja ali prevare pomagali do stolčkov ljudem, ki so ustvarili ta neznosni položaji na vasi, da ne smejo v tej stiski računati na nobeno pomoč teh ljudi, da so zahteve po zvišanju cen kmetijskih pridelkov za »zgornjih desetisoč« samo stremenje po povečanju profitov, za delovnega kmeta pa navaden bluf, ki mu je doslej v stiski navadno kaj rad nasedel.

Dodatno gnojenje krompirju

Kljub deževnemu vremenu se letos krompir prav lepo razvija. Posebno bujno pa raste plevel. Ker je zemlja zmajra mokra, ne najdemo pravega časa za okopavanje z okopalnikom. Močan dež namreč zemljo najbolj zbije in jo dela nestrukturno. Zato bi bilo dobro, da bi zemljo po vsakem zalivu sproti rahlali. Pri tem pa moramo paziti na pravi čas okopavanja, da zemlja ni preveč vlažna in da se ne maže.

Plevela letos ne bo mogoče zatreti samo s strojem. Kljub temu da povsod primanjkuje delovne sile, bomo morali ročno izrjaviti bujni plevel. Za doseg visokega pridelka je bistvene važnosti čista njiva in rahla zemlja.

V tem času se ravno krompirjeva rastlina močno razvija. Zato potrebuje tudi mnogo lahko dostopnih hranilnih snovi. V kolikor nismo dali pred saditvijo poleg hlevskega gnoja tudi umetna gnojila, moramo ta nemudoma potrositi. V tem primeru svetujemo, da daste na ha približno 500 kg superfosfata in 500 kg patentka-

Nastalega položaja med delovnimi kmeti danes ni mogoče izboljšati s splošnimi operacijami, kakor je to žongliranje s cenami ali individualno dodeljevanje kreditov, niti ne s sedanjimi avstrijskimi načeli kmetijskega združništva. Vse te operacije dajejo v kapitalističnem gospodarstvu največ koristi tistemu, ki ima največ premoženja, onemu pa, ki ima najmanj premoženja, pa tudi najmanj koristi, ne glede na to, ali ob tem še životari ali pa da propada.

Danes, ko je obstanek delovnih kmetov tako resno ogrožen, je najbolj potrebno spoznanje — in bo ne samo med delovnimi kmeti temveč tudi med delavci in nameščenci ter med njihovimi predstavniki —, da spada med osnove za nadaljnjo gospodarsko in socialno ureditev v državi konstruktivna agrarna politika s ciljem, da tudi za delovnega kmečkega človeka ustvari znošne in povprečju delovnih ljudi odgovarjajoče življenjske pogoje. Kmečko ljudstvo se mora odslej samo boriti

za zložitve zemljišč, ki pripadajo kmetiji, da bo mogoče ustvariti ustrezen kolobar, povečati donos in znižati stroške dela, skratka dvigniti produktivnost kmečkega dela;

za pripravo in ceneno mehanizacijo

Kdaj bomo kosili lucerno?

V lanskem letu smo imeli zaradi ugodnih vremenskih prilik ogromno krme. Predvsem se je izkazala lucerna, saj je dala štirikratni obilen odkos. Čeprav je jeseni šla — kakor je to prav — za ped visoka v zimo, so se lucernišče v letošnji pomladi le slabo razvijala. Vzrok temu zaostanku je izčrpanost rastline. Ko lucerna konča svojo vegetativno rast, se prične spolno dozorevanje, to je cvetenje. V tem času rastlina ne potrebuje več toliko hranilnih snovi zase. Zato pa naloži rezervno hranilnih snovi. Ako kosimo lucerno pre zgodaj, teh rezerv ne more ustvariti, vsled česar se izčrpa. Presledek košnje naj bi bil vsaj 6 tednov, bolje pa bi bilo

Krediti za kmetijstvo izčrpani

Kakor poroča zadnja številka glasila Kmetijske zbornice »Der Kärntner Bauer«, so krediti, ki so v okviru posebnih kreditov za kmetijstvo stali Deželni zvezi kmetijskih zadrug na Koroškem na razpolago, že izčrpani. V sporočilu je rečeno, da je vlaganje nadaljnjih posojil za kredite v kmetijstvu brezpomembno.

Kakor je znano, je v letošnji pomladi ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo priskrbelo kredite v znesku 300 milijonov šilingov za dobo štirih let. Ti krediti so bili namenjeni za pomoč kmetovalcem, ki hočejo povečati svojo proizvodnjo in si olajšati svoje delo. Če so na Koroškem bila razpoložljiva sredstva v dobrih dveh mesecih že izčrpana, je to samo znak, kako izdatne pomoči so kmetje še vedno potrebni, navzlic temu, da so v zadnjih letih v podobne svrhe razdelili že deseti-

kmečkega dela, bodisi z ustanavljanjem deželnih ali združnih strojnih postaj, bodisi z nakupom strojev v sosesčini, pri čemer pa je odločilno, da se izraziti kmečki stroji pocenijo s prispevki iz državnega proračuna in da se z mero-dajnih mest točno določi in pojasni, kateri tipi strojev in orodja so za kmečke obrate rentabilni in pripravi; za odpravo sedanjega načina subvencioniranja kmetijstva na cene kmečkih pridelkov namesto tega pa za vpeljavo subvencioniranja za znižanje proizvodnih stroškov s pocenitvijo kmetijskih strojev in orodja, goriva, semenja, gnojil in krnil, pri čemer pa mora biti doseženo tudi kritje razlike v stroških prevoza;

za celotno zjamčenje enotne cene kmetijskih pridelkov v vsej državi in za omejitve pokupovanja pridelkov v drugih pokrajinah, dokler v domači pokrajini tržni presežki niso pokupljeni.

V tem vidimo pripravne ukrepe za odpravo gorja, ki sedaj preti delovnemu zemljiškemu posestniku, in nevarnosti, ki bi to gorje prineslo za delovne ljudi na sploh. Najboljši dokaz za pravilnost teh ukrepov pa je baš v tem, da odločujoča skupina v avstrijski agrarni politiki, sku-

dva meseca. Posebno važen je čas košnje v jeseni, o katerem pa bomo pisali še ob pravem času.

Čeprav lucerna vsebuje veliko hranilnih snovi, posebno beljakovin, in bi najbolj služila kot zelena krma za prašiče, je ne smemo kositi. Zaradi pregoste košnje bi se lucerna močno izčrpal — in hiral.

V letošnjem letu bi svetovali, da počakate s prvo košnjo lucerne do popolnega cvetja. Čeprav ponekod že polga in bo kvaliteta mrve zaradi košnje veliko slabša, bomo ohranili na ta način dobro lucernišče, ki bo nam pri poznejših košnjah vračala v donosu in trajnosti.

ne milijonov šilingov. Seveda nastane tudi v tem primeru vprašanje, komu vse so bili sedanji krediti odobreni in — ali so bili dodeljeni v resnici tistim kmetovalcem, ki so kreditov najbolj potrebni. Točno poročilo Kmetijske zbornice, ki je kredite odobrila, bi bilo na mestu. Naši kmetovalci ga zahtevajo.

Pomoč pri poginu živine vsled kužnih bolezni

Vsak koroški kmetovalec mora letno plačevati prispevek za pomoč pri poginu živine vsled kužnih bolezni (Tierseuchenfond). Plačevanje tega prispevka ga v primeru nesreče opravičuje, da dobi iz tega fonda pomoč za nakup novih živali. Po sklepu kuratorija, ki upravlja ta fond, se dodeli pomoč le onemu, ki je vsled kužnih bolezni izgubil

pri konjih:
polovico njihovega števila
pri goveji živini:
eno petino njenega števila.

Prispevek, na katerega sme računati, se suče med 250 in 2000 šil. na komad živali. Prošnjo je treba (kolekovano s 6 šil.) z ustreznimi potrdili (vsako potrdilo kolekovano z 1.50 šil.) vložiti na urad koroške deželne vlade (Amt der Kärntner Landesregierung, Tierseuchenfonds, Klagenfurt, Miesstalerstrasse 1). Podrobna pojasnila daje isti urad.

Kaj naj vemo o varstvu rastlin?

Črna noga (Schwarzbeinigkeit)
Rastlina porumeni. Koren tik ob zemlji porumeni in gnije. Taka rastlina ne more rasti in izgleda nekako krčklava. Rastlina se da z lahko izrjaviti. Gomolji so podvrženi mokri gnilobi. Bolezen pride s semenom v zemljo.

Zatiranje: Preprečimo prenos bolezni potom slabega semena! Glejmo na dobro obdelavo zemlje! Ne režimo semskega krompirja! Izruvamo vse bolne rastline tekom poletja. Pri mojem napadu nasada po tej bolezni ne uporabimo pridelka za seme.

pina ÖVP-jevskih zemljiških veleposestnikov, te ukrepe odklanja in se proti njim bori. Njim pač ti ukrepi ne gredo v račun, ker pomenijo krčenje ne pa večanje njihovih profitov.

Zato še enkrat pribijmo: Za te ukrepe se morajo delovni kmetje sami in skupno boriti, neglede na narodno pripadnost in druge razlike, ki bi jih tu in tam še ločile. Ustava daje možnost, da kmetje sami volijo svoje zastopnike. Če se bodo znali skupno boriti za svoj obstoj in dobro, bodo prav kmalu spoznali svoje prave zastopnike in prišli v Kmetijskih zbornicah in drugih kmetijskih ustanovah do moči in veljave, ki jim po številu pripada — do resničnega kmečkega zastopstva.

Blaz Singer

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj je pri kmetijskih zapuščinah še važno?

V zadnjem članku o posebnih kmetijskih zapuščinah smo brali, da se mora pri prodaji kmetije tekom desetih let od prevzema, če je kupnina višja od prejšnje cenilne vrednosti — višek razdeliti med druge dediče, toda samo, če dediči dedujejo istočasno s prevzemnikom, če so to prisilni (nujni) dediči zapustnika — ali če so dediči prej imenovanih. Drugim ne pripada v takem slučaju nič.

Pravica ponovne zapuščinske delitve kupnine s pridobitvijo višjega zapuščinskega zneska pa ugasne v treh letih od dneva, ko se je lastnina kupca zemljišča ali cele kmetije zapisala v zemljiško knjigo. Če pa preide ta lastnina kot solastnina na ženo zapuščinskega prevzemnika ali na moža prevzemnice, jima prej omenjenega viška ni treba izplačati, razen če solastnik zemljo ali kmetijo odproda tretjim osebam.

Po zakonu se ne smatra kot oškodovanje nujnega ali prisilnega dediča — torej dediča, kakršen je otrok ali, če ni otrok, kakršnji so starši, katerih se ne more izključiti iz dedovanja — ako sodnik odloči, kdaj mora prevzemnik izplačati dedne deleže in koliko obresti mora plačati — če se dediči sami ne morejo zediniti. Na zahtevo se mora priznati prevzemniku rok treh let, ki se pa ne sme podaljšati, če dediči ugovarjajo. Tudi je dovoljeno, da zapustnik v veljavni zadnji volji odredi, da imata še živeči pravi oče ali prava mati prevzemnika pravico, da eden ali drugi kmetijo po zapustnikovi smrti še naprej upravlja in uživa do polnoletnosti prevzemnika. Toda to pod pogojem, da skrbijo za prevzemnika in tudi za ostale mladoletne skupne dediče, do polnoletnosti prevzemnika.

In še nekaj sme zapustnik v veljavni zadnji volji določiti; namreč, da se podaljša čas izplačila zapuščinskih deležev prevzemniku — ako so nekateri dediči še mladoletni, do polnoletnosti, ali do sodno določenega plačilnega časa, če je le-ta daljši. Prevzemnik pa mora v tem času mladoletnike vzgajati in jih, če treba, na zapuščinskem domu tudi preskrbovati. Če pa mladoletni postane že prej samostojen, velja to, kakor dosežena polnoletnost.

Take določbe se priporočajo kot določbe testamenta, ker se lahko zgodi to-le: Prevzemnik izplača polnoletne dediče pred potekom domnenjenega plačilnega roka, ker hoče dobiti možnost, da kmetijo proda naprej ali da jo razkosa, kar nikakor ni v prid splošnim gospodarskim pravilom, ki zahtevajo, da se kmetije ne smejo drobiti v kajže. Kajže namreč preveč lahko pokupi veleposestnik ali kak trgovec za nadaljnje spekulacije. Če se take nakane zvejo, je treba javiti sodniji, da ta prevzemnik ne ravna dobro in pravilno; naj se postavi drugi. Posebno pa je dolžnost župana ali občinskih mož, javiti sodišču, če so dediči tudi še mladoletni otroci, pa se prevzemnik kar z varuhom domeni po svoje, ako varuh ni dovolj pazljiv. Otroci bi bili mogoče prepuščeni milosti kupca, kar pa ni vedno tako dobro varstvo, kakor ga da postava in dom zapustnika.

Stvar poštenih in dobrih kmečkih sedov pa je, da s pomočjo sodnje pazijo na pravilno izvajanje takih določb.

Kmet naj ostane gospodar na svoji zemlji!

Kaj je z nevarnostjo neonacizma?

V zadnjem času je bilo spet enkrat precej govora in pisanja o neonacizmu. Mnenja o upravičenosti bojazni pred porajajočim se in brez dvoma tudi že obstoječim neonacizmom so lahko povsem različna, vendar pa si je treba biti na jasnem, da je današnji politični položaj zlasti v Avstriji in v Nemčiji, kjer gre za neonacistične pojave, bistveno drugačen od položaja pred dvajsetimi leti, ko je „prejšnji“ nacizem prihajal na oblast. Predvsem sta obe deželi še vojaško zasedeni in kar je najbistvenejše, v obeh deželah je nacizem korenito kompromitiran v očeh širokih, demokratičnih ljudskih množic. Takemu stanju dejstev primerno, smotri in cilji nepoboljšljivih večeršnjakov danes tudi niso in ne morejo biti v vseh podrobnostih isti od nekdanjih, pač pa je enako jedro, ki se izraža v velenemški miselnosti in militarističnih ter ponovnih „herrenvolkovskih“ težnjah.

Ce se je pred približno enim mesecem sovjetski visoki komisar v Avstriji Iljičev lahko skliceval na neke več ali manj stvarne argumente, ko je očital vladi, da dopušča oživljanje nacizma v raznih oblikah, pa je nujno treba ugotoviti, da ti očitki nikakor niso izvirali iz kake resne skrbi sovjetskih zasedbenih sil za demokratizacijo Avstrije, ampak so bili izrečeni zgolj za opravičevanje njihove nadaljnje prisotnosti, nad katero se vse avstrijsko ljudstvo in z njim ves demokratični svet zlasti po Berlinski konferenci vse bolj zgražata. Druga plat zahrbtnosti sovjetskih odlikov pa je v tem, da jih je Iljičev po meri nekaj nepoboljšljivih prikojil na celotno Avstrijo, medtem ko je obče znano, da na primer v Vzhodni Nemčiji prav sovjetske zasedbene oblasti bivše in danes še prav nič spreobrnjene naciste dvigajo na visoke državne položaje, da tam vzpostavljajo novi, nacističnemu prav podobni militarizem, z bivšimi visokimi oficirji Hitlerjeve „Wehrmacht“ na čelu, da v Vzhodni Nemčiji „dopuščajo“, dejansko podpirajo in gojijo prav take — sicer njim naklonjene

a nič manj pronacistične — organizacije bivših nemških vojakov, kakršne res obstajajo v Zapadni Nemčiji in žal tudi v Avstriji, ki so v neki, če ne drugače vsaj v „tovariški“ obliki med seboj povezane.

So to brez dvoma torišča za nove oblike udejstvovanja nacistov v Avstriji in Zapadni Nemčiji, ki jih ni podcenjevati, kajti še jih je dovolj, ki nasedajo „lepim spominom na nekdanjo vojaško slavo“, ki bi spet radi brezskrbneje živeli na račun ljudstva. Sicer pa so nepoboljšljivi nacisti danes nekako prisiljeni iskati in tudi v drugih smereh iščejo torišča (zelo očitno v najrazličnejših organizacijah in kot „zglobljeni sinovi, ki so se vrnili“, celo v demokratičnih strankah, kakršne so na primer socialistične), da bi ostali na površju, ko se jim pa na drugi strani že pogrezajo tla pod nogami, kar očitno kaže močan razkroj in neprestano nazadovanje v vrstah njihovih organizacij, ki naj bi bile prevzele dediščino bivše nacistične stranke — to so VdU v Avstriji in neonacistična „Deutsche Reichspartei“ v Zapadni Nemčiji.

Mnenje, da je mogoče zavreti neonacizem s tem, da se bivše naciste pritegne k sodelovanju na široki demokratični osnovi, je morda pravilno za one številne bivše male privržence nacizma, glede nepoboljšljivih veljakov pa je gotovo zgrešeno, ker le-ti demokratičnih osnov ne znajo in nočejo upoštevati, marveč jih le skušajo izrabljati za svoje — in samo svoje — smotre in cilje. Zlasti za Nemčijo, kjer je porajajoči se neonacizem precej močnejši kot pri nas v Avstriji, kjer so štirje znani bivši nacistični veljaki ministri v Adenauerjevi vladi in kjer so nacisti že spet prodri v malone vseh ustanovah, organizacijah in strankah na vodilne položaje, velja, da bo njen ugled v demokratičnem svetu odvisen od njene sposobnosti eliminirati neonacizem, ki se pa — ni treba zamolčati — v nemali meri lahko opira na „evropsko politiko“ današnjih vladajočih krogov v Ameriki.

Z gostovanja ljubljanske Opere SEVILJSKI BRIVEC

Po nastopu združenih zborov SPZ se je odprl zastor Rossinijevi operi „Seviljski brivec“. Je bila to za naše slovensko občinstvo, ki je doslej v vedno velikem številu obiskalo vsa gostovanja, ki jih je priredilo SNG na posredovanju SPZ v celovškem Mestnem gledališču, prva predstava iz umetniškega sklada tujerodnih klasičkov.

Ce je morda imel kdo bojazen, da „Seviljski brivec“ našemu pretežno podeželskemu ljudstvu vsled nepoznanega miljeja ne bo popolnoma odgovarjal, se je lahko že v prvem deljanju prepričal, da spremlja občinstvo odrska dogajanja z vedno večjim navdušenjem, ki se je stopnjevalo vse do veselega zaključka.

„Seviljski brivec“ je izšel kot govorniška veseloigra izpod peresa enega najboljših pisateljev klasičnih komedij — francoza Carona de Beaumarchais-a in našel že v dramski obliki vohod v literaturo in na odre skoro vseh narodov. Na odrih in v literaturi se je tudi pojavljval v mnogih jezikih v podobnih, mentaliteti ljudstva prikladnih variantah in žel posvodi za splošno veseloigro še nedosežene uspehe. — Nenazadnje imamo svojega „Figaro“ tudi mi Slovenci v Linhartovem „Matičku“, ki je dal glavno osebo v drugi slovenski veseloigri „Veseli dan ali Matiček se ženi“.

Nujno je, da je morala najti ta imenitna snov francoskega pisatelja tudi vhod v opero. Kakor kasneje W. A. Mozart „Figarovo svatbo“, tako je priredil Gioacchino Rossini „Seviljskega brivca“ v obliki komične opere, ki spada — sodeč po njenih sijajnih uspehih na vseh mednarodnih odrih — med najboljše komične opere sploh.

Brez dvoma je potrebno, da se pri „Seviljskem brivcu“ nekoliko vživimo v čas in razmere, v katerih igra ta komična dogodivščina. Ob zanosnem in dovršenem igranju naših ljubljanskih gostov pa vsekakor ni bilo težko dojeti jedra in ne težavno slediti žgavemu poteku dogajanja. Ob tem gostovanju ljubljanske Opere je morda najbolj pri „Seviljskem brivcu“ prišlo do izraza, da združuje tako vsak posamezni igralec kakor tudi celotni ansambl kakovost pevske umetnosti in sposobnost komike v tako dovršeni meri, da je predstavi v vsakem pogledu že v naprej lahko zagotovljen uspeh.

Temperamentna Rozina — Nada Vidmarjeva, — ki jo poznajo naši ljudje že od onih lepih literarnih večerov, ko so prvič poslušali predvajanja lastnih del slovenskih pesnikov in pisateljev, celovško občinstvo pa kot gosta v uprizoritvi Mestnega gledališča „Traviata“ — si je s svojim čistim in v vseh virtuoznih

virtucih sigurnim glasom takoj osvojila vse poslušalce, nič manj pa jih je pritegnila s svojim zanosnim igranjem. Janez Lipušček kot zaljubljeni grof Almaviva, ki se je razdal s svojim melodioznim in zvnečim tenorjem, je v sijajni eleganci premagoval vse številne in večkrat brez dvoma težavne situacije in si pridobil vse simpatije občinstva. Ladko Korošek, ki je v večerni predstavi dostojanstveno odigral vlogo patra Lorenca v operi „Romeo in Julija“ in ga naše občinstvo že pozna iz prejšnjih gostovanj SNG, je podal v vlogi skopuške varuha Rozine dr. Bartola tako edinstveno originalno figuro, da ji je težko najti enakovredne primere. Kot neizmerno komičen

Izgredi dveh britanskih vojakov na Dunaju

V noči na sredo minulega tedna sta dva pijana britanska vojaka zapustila kasarno v Fasangarten. Prej pa sta se preskrbela še z orožjem in municijo. Ko je njiju hotel nek vojaški policist ustaviti, sta streljala na njega in ga smrtonovarno ranila. Podivjana vojaka sta tekla skozi Masingsstrasse in Gloriettegasse. Vojaka sta šla v smeri iz mesta po Lainzer cesti. Okoli pol dveh ponoči sta ustavila nekoga uslužbenca cestne železnice, ki se je vračal iz službe. Kmalu je opazil, da sta vojaka pijana, toda še preden je mogel zbežati, sta Angleža streljala nanj ter ga ranila nad očesom. Ker pa je prav takrat privozil nek avto, sta vojaka ranjenega nameščenca pustila in pričela streljati na avto, očitno z namenom, da bi ga ustavila. Šofer avtomobila, 33-letni trgovec Armin Schwab, je bil s tremi streli zadet ter se je ob volanu takoj mrtev zgrudil. Avto se je zaletel v zid neke hiše in obstal. V avtu se je nahajal še en trgovec, ki je bil lažje ranjen ter se je opotekajoč odstranil. Ustreljeni trgovec Schwab zapuša dvojce otrok, enajstletnega fanta ter dvanajstletno deklico.

Nato sta hotela vojaka ustaviti nek drugi osební avto. Voznik je zapazil razdejani avto ter pričel počasneje voziti. Nenadoma sta vojaka naskočila s puškami in pripetimi bajoneti ta avta in ko sta pričela takoj streljati, je šofer ustavil. Vojaka sta vstopila v avto ter sta šoferja, poleg katerega je sedel še nek drugi mož, prisilila, da je vozil dalje. Med vožnjo sta vojaka streljala iz avta na cesto, pri čemer

je en izstrellek prebil sprednje kolo, da je postalo prazno, vendar sta vojaka prisilila voznika, da je moral voziti naprej. Šofer je ustavil pred policijskim komisariatom v Hietzingu in hitro zdrvel v stražnico. Angleža sta zapazila, kje sta se nahajala in sta zbežala po Lainzer cesti ter sta med potoma še ponovno streljala na nek avto.

Pri hiši številka 31 v Lainzer cesti sta vojaka silno razgrajala in z bajonetom prebodla roko hišnega oskrbnika. Neka žena je o tem telefonično obvestila avstrijsko policijo. Medtem pa sta vojaka z napetimi puškami prisilila hišnega oskrbnika, da je odprl vrata, kamor sta potem vdrla in s puškimi kopiti razbijala po vratih Emmericha Eichbergerja, na katerega sta tudi streljala ter ga težko poškodovala na obrazu. Vojaka sta z glasnimi kliči zahtevala ženske. V tisti hiši sta vojaka z bajoneti ranila tudi 33-letnega Karla Etmanna.

Policijskim organom se je po teh krvavih dejanjih posrečilo oba vojaka prijeti ter ju izročiti britanski vojaški policiji.

Posebni poštni urad na koroškem velesejmu

Poštna in telegrafska direkcija za Koroško je za letošnji koroški velesejem predvidela poseben poštni urad, kjer bodo pisma žigosali s posebnim pečatom. Urad bo za pisemsko pošto, brzojave in telefonsko službo ob delavnikih od 8. do 19. ure odprt, za poštna nakazila in službo poštne hranilnice od 8. do 13. ter od 14. do 17. ure. Ob nedeljah in praznikih bo poštni urad odprt z izjemo blagajniške službe prav tako od 8. do 19. ure. Posebni poštni urad bo imel v zalogi tudi poštne vrednotnice ter bo iz usluge ustregel tudi s posebnimi žigi. Tudi za poštne ležeča pisma ter brzojave bo urad urejen.

Iz novega voznega reda

BELJAK—PODKLOŠTER

Odhod iz Beljaka: 1.00, 5.02, 6.00, 8.43, 10.03, 12.04, 13.29, 13.56, 15.37, 16.46, 17.19, 18.54, 21.26.

Odhod iz Podkloštra: 4.40, 6.33, 8.33, 9.26, 11.34, 12.05, 12.38, 14.18, 16.43, 18.13, 20.30, 23.08, 23.52.

PODKLOŠTER—ŠMOHOR

Odhod iz Podkloštra: 6.49, 9.35, 14.33, 17.20, 18.03 (ob delavnikih), 19.44.

Odhod iz Šmohorja: 5.39, 7.40, 11.48, 15.31, 19.25.

Dopusti članov deželne vlade

Dopuste bodo imeli člani koroške deželne vlade po naslednjem redu: deželni glavar Wedenig od 16. avgusta do 6. septembra, namestnik deželnega glavarja Krassnig od 19. julija do 15. avgusta, namestnik deželnega glavarja Ferlitsch od 5. julija do 5. avgusta, deželni svetnik Pabst od 22. avgusta do 13. septembra, deželni svetnik Scheiber od 2. avgusta do 28. avgusta, deželni svetnik dr. Karisch od 5. avgusta do 5. septembra.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoludnevni koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.05 Zabavni koncert.

Poročila dnevno: 5.50, 6.45, 7.45, 12.30, 16.50, 19.45, 22.00, 24.00.

Nedelja, 13. junij:

7.05 Voščimo in pozdravljamo — 8.00 Kmečka oddaja — 9.15 Vedre melodije — 10.00 Maša — 11.30 Vedra oddaja — 14.45 Pozdrav zate — 17.00 Plesna glasba — 19.00 Šport — 20.00 Prenos avstr. zvezne pevske slavnosti iz Celovca.

Ponedeljek, 14. junij:

11.20 Za dobro voljo — 14.30 Slovenska oddaja — 18.45 15 pestrih minut — 20.00 Vidite, to je po dunajsko!

Torek, 15. junij:

14.30 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Z glasbo gre vse bolje — 18.30 Slovenska oddaja — 20.00 Slušna igra — 21.15 Zabavni koncert.

Sreda, 16. junij:

10.45 Mali koncert — 14.30 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška oddaja — 17.30 Pod južnim soncem — 18.00 Nogomet Avstrija proti Škotski — 20.00 Mosica nova.

Četrtek, 17. junij:

7.00 Slovenska oddaja — 8.00 Vesel petek — 10.00 Maša — 10.45 Glasba starih mojstrov — 11.05 Dunajski valčki — 14.00 Po-

zdrav zate — 15.15 Vedra oddaja — 16.00 Družinski izlet — 17.00 Zabavni koncert — 18.15 Vesele melodije — 19.00 Šport — 20.00 Šlagerji.

Petek, 18. junij:

10.45 Mali koncert — 11.20 Za dobro voljo — 14.30 Slovenska oddaja — 15.30 Solistična ura — 17.25 Otroška pripovedka — 20.00 Radijski oder.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinjke — 15.15 Zabavna glasba — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valu 326.1 m Oddaja za tujino.

Poročila dnevno ob: 5.35, 6.00, 13.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 12. junij:

12.15 Za cicibane — 13.45 Za pionirje — 14.20 Narodne pesmi — 16.00 Kulturni pregled — 17.30 Okno v svet — 18.20 Ljudsko prosvetni obzorik — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 13. junij:

8.15 Igrajo štirje fantje, trio Slavko Avsenik in solisti — 9.00 Za našo vas — 13.40 Koncertni valčki — 14.00 Otroška predstava — 15.15 Lepe melodije — 15.45 Radijska igra — 17.10 Želeli ste — poslušajte — 20.00 Opera.

Ponedeljek, 14. junij:

12.20 Nekaj za ribiče — 13.45 Za mlade pevce in godce — 14.45 Igra Jože Kampič v

svojem triu — 18.30 Zdravstveni nasveti — 18.40 Prekmurske narodne pesmi — 20.00 Radijska univerza — 20.15 Simfonični koncert.

Torek, 15. junij:

12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Nove knjige — 17.10 Slovenske narodne pesmi — 18.00 Športni tednik — 20.10 Iz sodobnih oper.

Sreda, 16. junij:

12.20 Nasveti za dom — 13.45 Za pionirje — 16.05 Koncert po željah — 17.10 Slovenske narodne pesmi — 18.25 Glasbeni razgledi — 20.00 Radijska igra.

Četrtek, 17. junij:

12.00 Otroške pesmi — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Slovenske narodne pesmi — 16.00 Radijska univerza — 18.30 Družinski pogovori — 20.00 Kulturni pregled — 20.15 „Četrtek večer“ slovenskih pesmi in plesov.

Petek, 18. junij:

12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Za pionirje — 15.30 Narodne pesmi — 15.50 Modni kotic — 16.00 Želeli ste — poslušajte — 17.50 Domače aktualnosti — 18.25 Jezikovni pogovori — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.10 Večerni operni koncert.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.